

DİPNOT

SAYI 5

BAŞARIYA GİDEN YOLDA
MESLEK SEÇİMİ

İÇİNDEKİLER

5

EDİTÖRDEN

Aysel KATARCI

27

MESLEK NEDİR? İNSAN
YAŞAMINDA MESLEK SEÇİMİ
VE KARIYER GELİŞİM ANLAM
VE ÖNEMİ

Serap ÜNAL

16

GELECEĞİN MESLEKLERİ NELER
OLACAK?

Serap ÜNAL

24

ÖĞRENCİLERİN KARIYER
SEÇİMLERİNDE AİLENİN VE
DİJİTALLEŞMENİN ROLÜ

Aysel KATARCI

32

TÜRKİYEDE MESLEKİ
REHBERLİK VE KARIYER
DANIŞMANLIĞI

Hüseyin KARTAL

34

KARIYER PLANLAMANIN YOL
HARİTASI

Fatma BAYKAL

39

NEDEN MESLEKİ EĞİTİM?

Nevzat AVŞAR
Konuk Yazar

42

SÖYLEŞİ; ÖĞRT/AVUKAT
SADUN ERYILMAZ İLE MESLEK
SEÇİMİ ÜZERİNE

Aysel KATARCI

DİPNOT

DİPNOT

SAYI 5

ŞUBAT 2021

İMTİYAZ

**Adıyaman/Besni
Rehberlik ve Araştırma
Merkezi Adına
Ömer POLAT
Kurum Müdürü**

KONUK YAZAR

**Nevzat AVŞAR
Besni Osman İsof MTAL
Müdürü**

**DİZGİ - LOGO - TASARIM
Ali METİN**

EDİTÖR

**Aysel KATARCI
Rehberlik ve Psikolojik
Danışma
Hizmetleri Bölüm
Başkanı**

ADRES

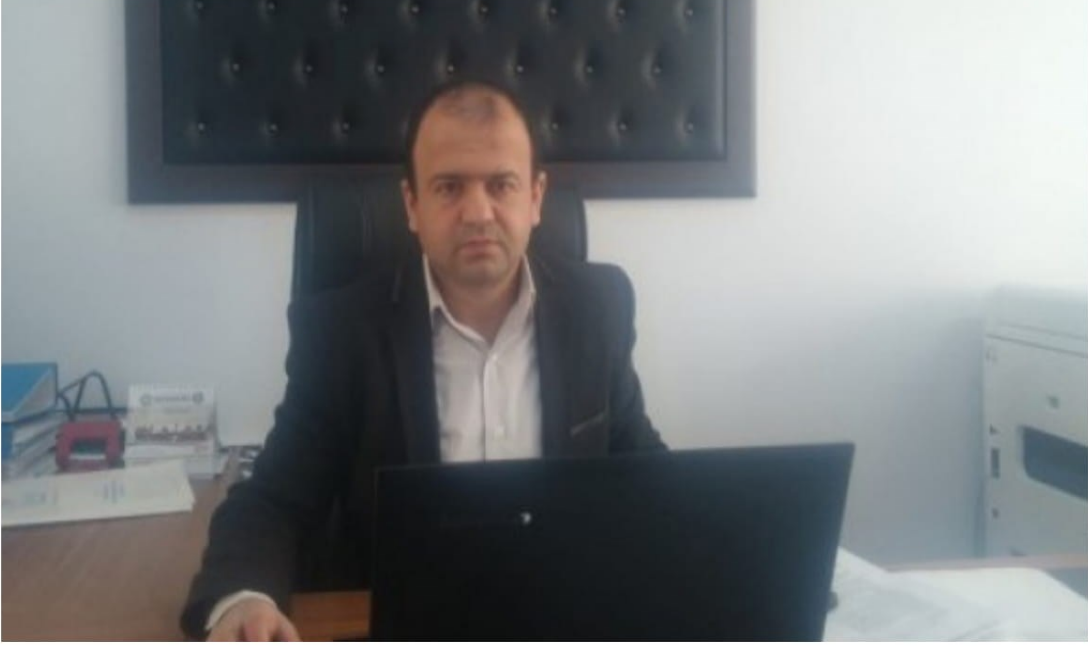
**Yenibesni Mah. Kurdini
Sokak Besni Eğitim Vakfı
İlkokulu 1. Kat 02300/
Besni/Adıyaman
Telefon : 0416 318 2060
Fax : 0416 318 2060
Web :**

<http://besniram.meb.k12.tr>

YAYIN EKİBİ

**Aysel KATARCI
Serap ÜNAL
Fatma BAYKAL
Hüseyin KARTAL**

*Dergimizde yazısı yayınlanan yazarlar,
yazısının içeriğinden, yazısında kullandığı
görsellerden kendisi sorumludur.*

Değerli Okuyucularımız

Yayın ekibimizin gayretli çalışmalarıyla siz değerli okuyucularımıza sunulan ve meslek seçimi konusunu ele aldığımız e-dergimizin şubat sayısını sizlerle paylaşmaktan büyük mutluluk duymaktayız.

Geleceğimizi ve yaşam biçimimizi belirleyecek olan en önemli kararlardan biri olan meslek seçimi bireyin kendi ilgi, yetenek ve kişilik özelliklerine uygun olması halinde başarılı, mutlu ve üretici olabilir. Uygun mesleği seçmek ve meslekte ilerlemek için kişinin kendisini tanınması ve meslekler hakkında bilgi sahibi olması temel koşuldur.

Bu sayımızda meslek seçiminin önemi, meslek seçiminde dikkat edilmesi gereken hususlar ve geleceğin meslekleri konularında öğrenci, öğretmen ve velilerimiz için rehber bilgiler yer almaktadır.

Çocuklarımızın hayatında dönüm noktası niteliğinde olan meslek seçimi sürecinde öğrenci, öğretmen ve velilerimize destek olmak amacıyla hazırlanan dergimizin eğitim camiasına faydalı olmasını diler, emeği geçen çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Ömer POLAT
Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü

elamlar Sevgili Okur,

Sizlerin karşısına her seferinde özel konularla ve dosyalarla çıkabilmek için yayın ekibimizle birlikte yoğun bir mesai harcıyor ve keyifle çalışıyoruz. Yine keyifli ve özel bir sayı ile karşınızdayız. Önceki sayımızdaki “Dijital Dünyada Çocuk Olmak” isimli dergimize gösterdiğiniz yoğun ilgi ve teveccüh için teşekkür ederiz. Gerek velilerimizden gerekse meslektaşlarımızdan güzel dönütler aldık. Bu ilgiden aldığımız güçle yeni sayımızda öğrencilerimizin meslek seçimi konusunda yaşadığı kararsızlıkları çözmelerine yardımcı olmak amacıyla “meslek seçimi ve kariyer planlama” konusunda bir sayı hazırlamaya karar verdik.

Çağdaş bir toplumda özgür bir bireyin önemli gelişim görevlerinden biri de mesleğini seçmesidir. Bir kimsenin herhangi bir konuda doğru bir seçme işlemi yapılabilmesi, ya da başka bir deyişle, sağlıklı karar verebilmesi için, her şeyden önce, neler istediğini ve bunları elde edebilmek için ne gibi olanaklara sahip olduğunu bilmesi gerekir. Bunun neticesinde yapması gereken çeşitli seçenekleri inceleyip, her birinin isteklerine ve koşullarına ne derece uygun olduğunu değerlendirmektir. Çarşıya çıkmadan önce alacağı şeylerin listesini yapan ve bunlar için yeterli parası olup olmadığını yoklayan, çarşıdaki malların kalite ve fiyatlarını inceleyerek gereksinmelerine ve parasına uygun bulduklarını alan bir kimsenin davranışı buna örnek olarak gösterilebilir. Bu işlemleri dikkatli ve özenli şekilde yapmayan kimse-lerin hayal kırıklığı ile karşılaşmaları kaçınılmazdır.

Bazı gençlerin, meslek seçimi gibi önemli bir kararı oluştururken yukarıda belirtilen gelişim görevini gerektiği ölçüde yerine getiremedikleri ve bu yüzden mutsuz oldukları gözlenmektedir. Meslek seçimi kararının sağlıklı bir biçimde oluşturulmasını güçleştiren bazı etmenler vardır. Bunların bir bölümünü gençlerin çalışma dünyası ve insan nitelikleri hakkında edinmiş oldukları bir takım inançlar ve genellemeler oluşturmaktadır. Örneğin; ülkemizde insanlar istedikleri meslek-lere giremiyorlar: Bu yargı hatalı bir genellemedir. Bir kısım gencin yoksulluk nedeni ile istediği mesleğe giremediği doğrudur. Ne var ki istenilen mesleğe gireme-menin sadece maddi yetersizlikten ileri gelmediği, varlıklı oldukları halde yanlış alanlara yönelen gençlerin de var olduğu gözlenmektedir. Bu kişilerin hatası, girmek istedikleri mesleklerin niteliklerine uygun olup olmadığını sorgulamamalarından kaynaklanmaktadır. Bu gençler az sayıda seçkin öğrenci alan ve başarılı olmak için üstün akademik yetenek yanında sürekli ve düzenli çalışma alışkanlığı da gerektiren eğitim programlarına özenmekte, giremeyince hayal kırıklığına uğramaktadır.

Başka bir yanlış genelleme ise; İnsanın toplumda saygı görmesi için saygın bir mesleğin üyesi olması gerekir: Saygı görme, her insanın en doğal hakkıdır. Ancak bunu saygın bir mesleğin üyesi olarak sağlama beklentisi pek gerçekçi değildir. Ayrıca meslekleri saygın olan ve olmayanlar olarak ayırmak da doğru değildir. İnsan bir mesleğin başarılı bir üyesi olursa saygınlık kazanır. Bu da sahip olduğu yetenekleri gerektiren, ilgi duyduğu etkinlikleri (meslek görevlerini) içeren bir mesleğin üyesi olmakla gerçekleşebilir. Bir kimsenin, niteliklerine uymayan bir mesleğe girmesi, zayıf bir olasılıkla da olsa, mümkün olabilir ama o mesleğin başarılı, saygın bir üyesi olma olasılığı yoktur.

Meslek seçme durumunda olan gençlerden bazıları, özellikle YKS tercih dönemlerinde bizlere “Gelecekte hangi meslekler geçerli olacaktır?” sorusunu sormaktadır. Bu soruyu yanıtlayabilmek için bu gençlere “ Kaç yıl sonraki geleceği öğrenmek istiyorsun?” diye sormak gerekiyor. Teknolojinin hızla gelişmekte olduğu bir dünyada, bir mesleğin belki beş ya da on yıl sonrasını tahmin edebiliriz. Ondan sonra bu çekici meslek teknolojinin gelişmesi ve buna bağlı olarak ekonomideki değişimler sonucunda hüviyet değiştirmiş olacak, belki de pek çok kişinin o alana girmesi sonucu bu günkü çekiciliğini yitirecektir. Ülkemizde bunun değişik örnekleri geçmişte yaşanmıştır ve yaşanmaya devam edecektir.

Şunu unutmayın ki; siz gençlerin hangi mesleği seçtiği değil, bu hızlı değişime ayak uydurabilmek için ne gibi bilgi ve becerilerle donanmış olduğunuz önemlidir. Biliyorsunuz ki, teknolojik gelişme meslek görevlerini kolaylaştırmakta, el becerisi ve beden gücünün yerini beyin gücüne bırakmaktadır. Bu nedenle gençlerin matematik ve mantık alanlarında kendilerini iyi yetiştirmeleri, akıl yürütme, yargılama yeteneklerini geliştirici etkinliklere ağırlık vermeleri gerekmektedir. Ezberleme, geçer notla yetinme, günü kurtarma gibi tutumları benimseyenlerin gelecekteki değişimlere ayak uydurma şansı zayıf olacaktır. Gelecekte birkaç meslek ve sık sık iş değiştirme yanında bir gün boyunca birden fazla meslek icra etme durumunda olacak gençlerin elden geldiği kadar spor, el sanatları, güzel konuşma ve yazma gibi değişik yeteneklerini geliştirmeye de önem vermeleri gerekir. Böylece bir kimse gününün değişik zaman dilimlerini değişik yetenekleri ile ilgili işleri yaparak geçirebilir. Böylece hem gelirini artırabilir hem de ek bir iş yolu ile değişik becerilerini değerlendirme olanağı bulabilir. Günümüzde insanlar büyük iş yerlerinde, bir çok kişi ile işbirliği yaparak çalışmakta; kendi küçük iş yerinde birkaç çırağı ile çalışan insan sayısı giderek azalmaktadır. O halde geleceğin genci başkaları ile iletişim kurabilme ve işbirliği yapabilme becerilerine sahip olmalıdır. Değişik insanlarla değişik koşullarda çalışabilme esnekliğine sahip olabilme, belirsizliğe dayanabilme ve yaratıcılık da iş yaşamında başarıyı artırıcı kişilik özellikleri olarak görünmektedir. Bir yabancı dil, özellikle İngilizce bilmek kişinin iş bulma ve gelişme şansını artıracaktır.

A.Robbins ‘ da dediği gibi “Kendi geleceğini planlamayanlar, başkalarının planının parçası olurlar”. Bizler de bu sayımızda, siz gençlerin meslek ve kariyer gelişim serüveniniz de, bir kılavuz rolü üstlenmeyi amaçladık. Sevgi ve saygılarımla.

Aysel KATARCI
Besni RAM Reh.Öğt/Psikolojik Danışman

MESLEK NEDİR?

İNSAN YAŞAMINDA MESLEK SEÇİMİ VE KARIYER GELİŞİMİNİN ANLAM VE ÖNEMİ

Eğitim, bireyin tüm olarak gelişmesi ve yaşamdaki bütün rollerini en iyi şekilde yerine getirmesi için gerekli olan nitelikleri kazandırmaya yönelik bir süreçtir. Bu süreç içinde birey yaşamdaki 3 farklı konumu açısından ele alınıp yetiştirilmeye çalışılır:

Birey olarak insan

Sosyal bir varlık olarak insan

Meslek elemanı olarak insan

Toplum yaşamında hepimiz bir meslek sahibi olma, bir iş yapma ve etkin olma ihtiyacı içindeyiz. Çünkü insan ile yaşam arasındaki en kuvvetli bağ, "iş" tir. Freud'a göre, "iş bireyin gerçekte bağlantısıdır. Bir meslek edinmenin temelinde para kazanarak fizyolojik ihtiyaçları karşılamamanın dışında sosyal ve psikolojik ihtiyaçların doyumu da söz ko-

nusudur. Büyük ruh hekimi bunu şöyle dile getirir:" Sağlıklı insan sevebilen ve çalışabilen kişidir".

Tarih boyunca işin anlamı değişse de yaşam içindeki önemli yeri ve bireyin yaşamını etkileme gücü değişmemiştir. Bireyin yaptığı iş ve meslek onun kimliğini oluşturan ve onu tanımlayan en önemli öğedir. Çünkü yaptığımız iş, yaşamdaki diğer rollerimizi ve yaşam içindeki tüm konumumuzu etkiler ve yaptığımız iş, düşüncelerimize ve yaşamımıza belli bir biçim verir." Nasıl bir ortamda çalışacağız, kimlerle ilişki kuracağız, nasıl bir yaşam tarzımız olacak" gibi soruların yanıtları işimizle bağlantılıdır.

Ülkelerin kalkınmasında bireylere, üretken ve gelişmeye açık nitelikleri kazandırmaya amaçlayan çağdaş eğitim anlayışı, bireyin kendi potansiyelini maksimum düzeyde ortaya koyabileceği en uygun mesleki seçimler yapması ve kariyer gelişimini sürdürmesine önem verir. İşte eğitim sürecinde bireye yapılan hizmetler "**Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı**" kapsamında yer alır.

Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin çıkış noktasını ve bu alanın gelişiminin temel taşlarını oluşturur. Böyle olması da bir bakıma doğaldır, çünkü bireyin yaşam içindeki konumunun, kendini ve yaşamını anlamlandırması büyük ölçüde mesleği ve işiyle biçimlenir.

Meslek; bireye geçimini nasıl sağladığını, ne iş yaptığını, ne kadar kazandığını nasıl bir çevrede yaşadığını, kimlerle ilişki kurduğunu gösteren

- Kişilik özelliklerine uygun iş, uğraş ve faaliyetlerden oluşan
- Resmen tanınmış, kuralları toplumca belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan
- Bir kimsenin hayatını kazanmak için yaptığı, grup ve üyelikle aidiyet sağlayan bir kavramdır.

Bacanlı'nın(1996) yaptığı tanıma göre "meslek, bir kimsenin hayatını kazanmak için yaptığı, kuralları toplumca belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan sistemli etkinlikler bütünüdür. Meslek, belli bir tür alanda etkinlikte bulunabilme gücüdür".

MESLEKİ REHBERLİK NEDİR?

MESLEK SEÇİMİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR NELERDİR?

Birçok birey için meslek, maddi bir güvence sağlamakla birlikte bireyin kendi ilgi ve yeteneklerini kullanarak kendini geliştirebileceği ve doyum sağlayabileceği bir alanı ifade eder.

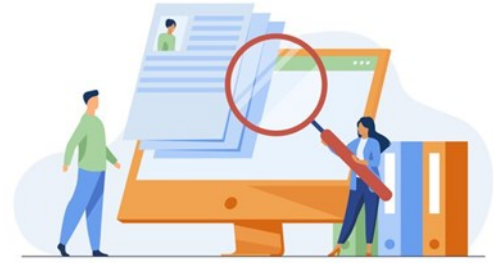
Bireylerin çeşitli meslekleri tanımaları, kendi niteliklerine uygun meslekleri seçmeleri, seçtikleri mesleğe hazırlanmaları ve mesleki yönden gelişmeleri konusunda yapılan yardımlara mesleki rehberlik denir. Bireyin kendi ilgi ve yeteneklerini tanınması, kendi mesleki seçimlerini etkileyecek çevresel fırsatlar ve meslekler dünyasından haberdar olması, bilinçli tercihler yapması seçtiği meslekte başarılı olması için yapılan sistematik ve profesyonel yardım sürecidir.

Özetle;

- Bu süreç içerisinde bireyin geleceğini planlaması ve iş bulması konusunda alacağı kararlara yardım etmek önemlidir. Ancak mesleki rehberlik hizmetlerinde bireyin alacağı kararlara bire bir müdahale söz konusu değildir. Sadece bireyin alacağı kararları kendi kendine almasına yardım esastr.

Mesleki Rehberliğin Amaçları

- Öğrencilerin meslek hakkında doğru ve gerçekçi bilgiler edinmelerine yardımcı olma
- Öğrencilere kendi kişisel değer, ilgi ve yeteneklerini keşfedip anlayabilecekleri yaşantılar sunma
- Kendi değer ve yeteneklerinin toplum gözündeki değerini anlamasına yardımcı olma
- Seçilmesi düşünülen mesleğin gerçek sınırlarını tanımasına yardımcı olma
- **Gençlerin farklı türdeki meslekler hakkında detaylı bilgiler edinmesine yardımcı olma**
- **Meslekleri eleştirel bir biçimde değerlendirmelerine yardımcı olma**
- **Mesleki karar aşamasında uzmandan yardım alabilmesi için gerekli inisiyatifi kazandırma**
- **İş ortamı içerisindeki yerini anlamasına yardımcı olma**
- **Farklı alanlarda yetersizliği bulunanların iş yaşamına uyum sağlamalarına yardımcı olma**

Mesleğe yönelme faaliyetlerinde hem bireyin, hem de işin tüm özellikleri incelenip, ikisi arasında ortak noktalar tespit edilerek bireyin kendine uygun bir meslek seçmesine yardım edilmelidir.

Meslek seçimi gelişimsel bir süreç içerisinde çocukluktan yaşamın sonuna kadar devam eder. **Mesleki gelişim**, mesleğe yönelme ile ilgili düşünceler, meslek seçimi, mesleğe giriş, mesleğe uyum, meslekte ilerleme, emeklilik ve sonrası gibi bireyin yaşamının büyük bir kısmını kapsamaktadır.

1. Bireyin fiziki özellikleri

- Cinsiyet, boy, yaş, ağırlık
- Bedensel özellikleri, özür durumu
- Sağlık durumu
- Gelişim özellikleri
- Görünüş, ses tonu

2. Bireyin kişilik özellikleri

- Zeka düzeyi
- Özel yetenekleri
- İlgileri, değer yargıları
- Mesleki değer yargılar
- İhtiyaçları, motivasyonu, amaçları
- İletişim becerileri

Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler

3. Akademik Özellikler

- Okuldaki genel başarı derecesi, başarılı ve başarısız olduğu dersler
- Boş zaman hobileri
- Okuldaki kol faaliyetleri, sosyal ve kültürel etkinliklere katılma durumu
- Çalışma tarzı, alışkanlıkları, iş tecrübesi

4. Sosyolojik Özellikleri

- Ailenin sosyoekonomik durumu
- İkamet edilen yer
- Ailenin ihtiyacı
- İş etkilemesi mümkün yaşantı ve tecrübeler

DOĞRU MESLEK SEÇİMİ İÇİN GEREKLİ BASAMAKLAR

1. BASAMAK: BİREYİN KENDİNİ TANIMASI

Kişinin; yeteneklerini, becerilerini, ilgilerini, değerlerini, kaynaklarını, sınırlılıklarını, ihtiyaçların içerecek şekilde kendisiyle ilgili net bir anlayışa sahip olmasıdır.

***YETENEK:** Genel anlamda çeşitli alanlarda sergilenebilen performans kapasitesi anlamına geldiği gibi aynı zamanda öğrenme gücü veya bir iş görev ya da faaliyeti diğer insanlara göre daha başarılı ve daha hızlı bir şekilde yapabilme yetisi olarak tanımlanabilir.

Bireyin İlgi Ve Yeteneklerinin Belirlenmesinde İse;

Anketler
İlgi envanterleri
Kişilik envanterleri
Yetenek testleri kullanılır.

ABD istihdam kurumu tarafından 1949 yılında geliştirilen o yıllardan bu yana sürekli üzerinde çalışılan Türkiye İş Kurumu tarafından da adaptasyonu yapılan Genel Yetenek Test Bataryasında şu yetenek alanları bulunmaktadır:

1.Zeka: Genel öğrenme becerisi.

2.Sözel Yetenek: Okuduğu bir metni anlama ve bir düşünceyi sözcüklerle etkili bir şekilde anlatılma yeteneği.

3.Sayısal Yetenek: Aritmetik hesaplamaları hızlı ve doğru şekilde yapabilme.

4.Uzay ve Mekan İlişkileri Yeteneği: Cisimlerin uzaydaki biçimlerini algılama, iki ve üç boyutlu olarak görebilme, geometrik şekilleri farklı açılardan baktığında anlama yeteneği

5.Şekil Algısı Yeteneği: Bir cisim, resim veya grafik üzerindeki ayrıntıları algılama veya birbirine oldukça benzeyen iki görseli karşılaştırabilme.

6.Büro işleri yeteneği: Yazılı bir metinde ya da tablodaki detayları algılayabilme, iki metin arasındaki farklılıkları görebilme.

7.Motor koordinasyon: Göz ile eli veya göz ile parmakları hızlı doğru ve koordineli bir biçimde hareket ettirebilme.

8.Parmak becerisi: Küçük cisimleri parmakla hızlı, doğru ve istenen yöne hareket ettirebilme veya istenen yere koyabilme yeteneği.

9.El becerisi: Elleri çabuk ve ustalıkla kullanabilme yeteneği.

****İlgi:** Belli faaliyetlere isteyerek yönelme, bu faaliyetleri kısıtlayıcı koşullar altında bile başka faaliyetlere tercih etme ve bu faaliyetleri yaparken yorgunluk yerine dinlenmişlik, bıkkınlık yerine devam etme isteği duyma. Özetle ilgi; bir faaliyet, görev ya da bir nesneye karşı duyulan sevmeye ya da sevmeme durumudur. Yetenekler; bir mesleki etkinlikte sağlanan başarı düzeyi, ilgiler ise o faaliyetlerden zevk alma düzeyiyle ilişkilidir. İlgilerin oluşumunun içsel dinamikler kadar aile yapısı, sosyal sınıf, kültür ve çevre gibi faktörlerden etkilendiği söylenebilir.

İlgi konusunda çalışan ilk kuramcılardan biri olan Super'e göre bireylerin meslek ilgilerini tanımanın dört temel yöntemi vardır:

- 1.İfade Edilen ilgiler:** Bireyin sözcükleriyle ifade ettiği ya da iddia ettiği ilgiler
- 2.Gözlenen ilgiler:** Bireyin davranışlarına ya da yaptığı faaliyetlere bakarak anlaşılabilirlik ilgiler.
- 3.Envanterle Ölçülen ilgiler:** Bireyin hangi faaliyetlerden hoşlanıp hangilerinden hoşlanmadı-

ğını anlamak için bir dizi maddeden oluşan envanterle ölçülen ilgilerdir.

4.Testlerden ölçülen ilgiler: Yetenek testlerinden elde edilen sonuçlara bakarak belirlenen ilgiler.

Kuzgun tarafından 1989 yılında geliştirilen Kendini Değerlendirme Envanteri (KDE), lise öğrencilerine meslek seçiminde yol göstermek üzere, öğrencilerin kendilerini daha iyi tanımalarında yardımcı olmak amacıyla algılanan yetenek, ilgiler ve mesleki değerler temel boyutlarındaki özelliklerini ölçmek üzere geliştirilmiştir. Bu envanterde yer alan ilgilere baktığımızda şunları görebiliriz:

Temel Bilim ilgisi; Fizik, Kimya, Biyoloji gibi bilimlerin konularını oluşturan doğal olayları incelemek, Matematik konuları ile uğraşmak gibi davranışlarda kendini gösteren bir ilgi alanıdır.

Sosyal Bilim ilgisi; Sosyoloji, psikoloji, coğrafya, tarih, arkeoloji, felsefe gibi bilimlerin konularına ilgi duyma.

Canlı Varlık ilgisi; Eti yenen hayvanları veya tahıl, sebze ve meyve gibi bitkileri üretme ve hoşlanma.

Mekanik ilgisi; Çeşitli alet ve makineler yapma, işletme ve onarma.

İkna ilgisi; Duygu ve düşüncelerini başkalarına benimsetme, belli bir amacı gerçekleştirmek için başkalarını etkileme.

Ticaret ilgisi; Alım satım işleriyle uğraşma, ticaret yoluyla kar elde etme, bir malı müşteriye tanıtma ve satma gibi faaliyetlerde bulunma.

İş Ayrıntıları ilgisi; Ayrıntılar üzerinde çalışma, her işi günü gününe yapma, bir yazıyı ya da hesabı inceden inceye kontrol etme, yazıları düzenli bir biçimde dosyalama

Edebiyat ilgisi; Her türlü edebi eseri okuma, inceleme, eleştirme ve edebi eserler yazma.

Güzel Sanatlar ilgisi; Resim, heykel gibi plastik sanatlar ve el sanatları ile ilgili eserleri inceleme veya bu tür eserler ortaya koyma.

Müzik ilgisi; Müzik dinleme, müzik aleti çalma, beste yapma.

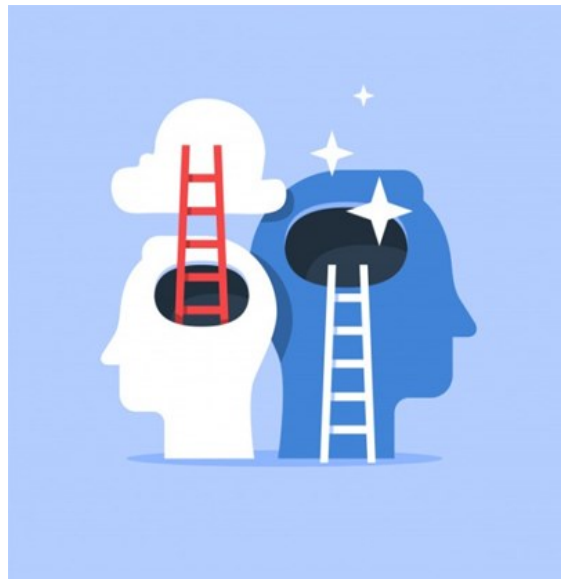
Sosyal Yardım ilgisi; İnsanlara yardım etme, sorunlu insanları iyileştirme, besleme, geliştirme şeklinde sıralanabilir.

*****DEĞERLER:** Değer; Ulaşmayı istediğimiz hedeflere ve ideallere atfettiğimiz önemdir. İhtiyaçlar tüm insanlarda ve hayvanlarda görülmesine rağmen değerler sadece insana özgü öğrenebilen ve

kuşaktan kuşağa aktarılabilen bir olgudur. **Mesleki değer;** bir mesleğe girme sonucunda o mesleğin getirilerinden elde edilen doyumdur. Bir mesleğin en cazip yanı birey için o meslekten elde edilen yüksek kazanç, bir başkası için güvence, başka biri için mesleğin sahip olunan yeteneği kullanmaya olanak tanınması diğer bir başkası için mesleğin toplumsal saygınlığı olabilir.

Türkiye’ de yapılan çalışmalardan biri Kuzgun tarafından 1988 yılında gerçekleştirilmiştir ve toplam 9 meslek değeri belirlenmiştir. Bu değerler şunlardır:

- 1.Yeteneği kullanma
- 2.Yaratıcılık
- 3.Yarışma
- 4.İş birliği
- 5.Değişiklik
- 6.Düzenli yaşam
- 7.Liderlik
- 8.Kazanç
- 9.Ün sahibi olma.

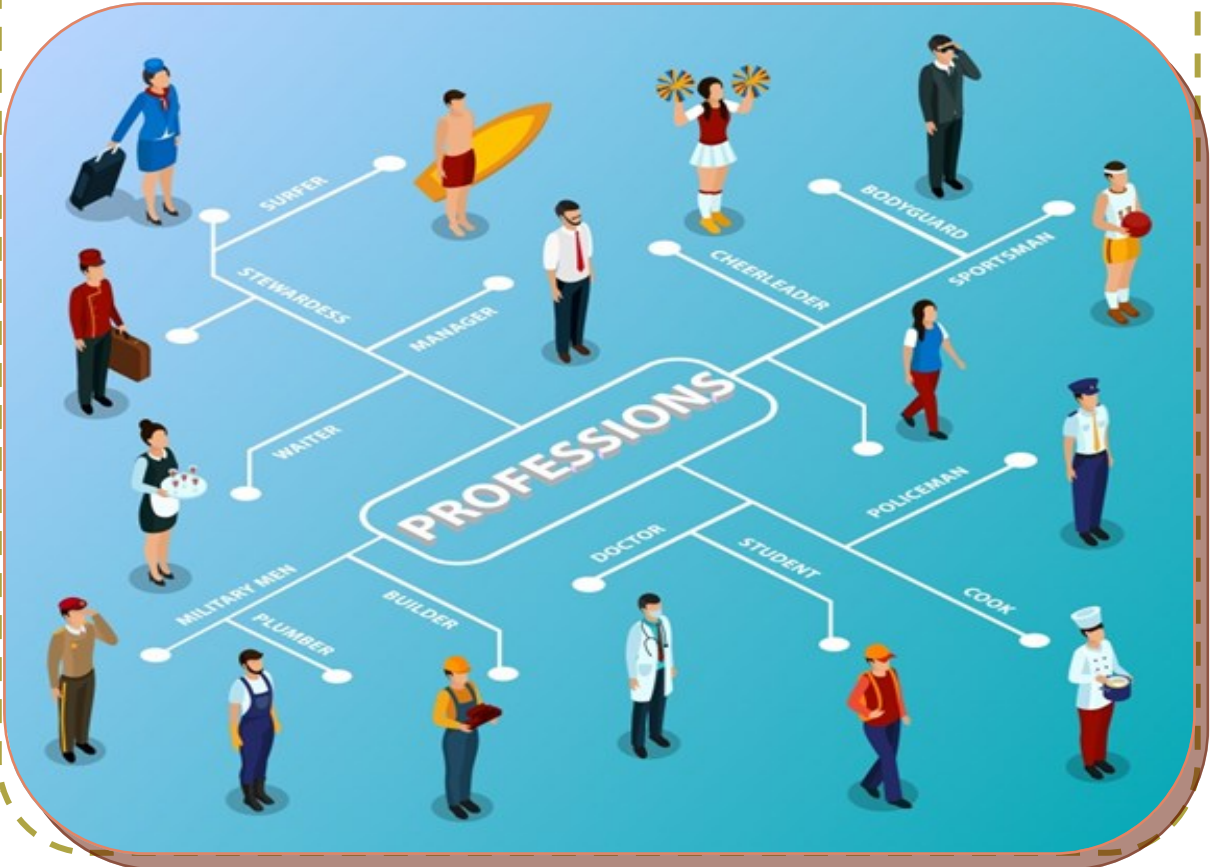
2. BASAMAK: MESLEKLERİN İNCELENMESİ

Meslekler Hakkında Bilgi Toplanırken Şu Özelliklere Dikkat Edilmelidir:

- Mesleğin özellikleri
 - Unvan ve niteliği
 - Gerekli eğitim düzeyi
 - Mesleğe giriş koşulları
 - Gereksinim duyulan eleman sayısı
 - Girişteki sınırlamalar
 - Mesleğin sürekliliği
 - Meslekte ilerleme koşulları vs. dikkatli bir şekilde araştırılmalıdır.
- İstenen mesleğin özellikleri, olanakları, avantajları, dezavantajları, gereken nitelikler, başarı koşulları, maaş düzeyi vb. konularla ilgili bilgiler toplanmalıdır.

Mesleki Bilgilendirmede Hangi Araçlardan Yararlanabiliriz?

- Mesleklerle ilgili basılı malzemelerin toplanması (kitap, broşür, afiş vs.)
- İş yerlerine yönelik incelemeler yapma
- Meslek elemanları ile görüşme ya da konferanslar
- İş tecrübesi olan kişilerden yararlanma
- Öğrencileri gruplar halinde meslekleri incelemeye yönlendirme
- Seminerler
- İş kurumu gibi kuruluşların mesleki rehberlik merkezlerinden yararlanma
- Bilgisayar ve internet üzerinden meslekler hakkında bilgi toplama şeklinde araştırma yapılabilir.

3.BASAMAK: BİREYİN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ İLE MESLEKLERİN GEREKTİRDİĞİ ÖZELLİKLER ARASINDA İLİŞKİ KURMA- KARAR VERME

Mesleki rehberlik hizmetlerinde son aşama ise bireyin kişisel özellikleri ile mesleklerin gerektirdiği özellikler arasında ilişki kurularak, bireylerin uygun mesleki kararlar vermelerine yardımcı olmaktır. Bu karar verme bireyin hak ve sorumlulukları dikkate alınarak, her zaman için bireye bırakılmalıdır.

Meslek seçimi ve gelişimi zaman içinde oluşan bir süreçtir. Bireyin değişen kişilik özellikleri ve mesleklerde meydana gelen değişimler, bireyle meslek arasında bağ kurmayı her zaman güçleştirmektedir. Bu nedenle özellikle eğitim öğretim kurumları içerisinde bir seçim yapma aşamasında ki bireyler için mesleki rehberlik hizmetleri aktif olarak uygulanmalıdır.

GELECEĞİN MESLEKLERİ NELER OLACAK?

Son 100 yılda meydana gelen teknolojik gelişmelerin, geri kalan bütün tarihsel süreçtekinden daha fazla olduğunu biliyor muydunuz? Evet, teknoloji inanılmaz bir hızla koşuyor ve bu hızıyla bazı meslekleri arka sıralara itiyor. Üstelik bu durumda sadece teknoloji değil; bilimsel, sosyal, kültürel, çevresel ve ekonomik gelişmeler de oldukça etkili.

Her geçen gün, adını daha önce duymadığımız yepyeni teknolojilerle, yapay zekâ kavramları ile karşılaşılıyor ve bu teknolojiden nasibini almış cihazlarla tanışıyoruz. Biz, bu teknoloji ve cihazlarla tanışıp haşır-neşir olurken; bazı meslekler de “Elveda” diyerek bavulunu toplayıp bilinmez doğru yola alıyor. Öte yandan; bayram ziyaretlerinde “Ne iş yapıyorsun evladım?” sorusunu soran teyzeler, cevap olarak; varlığından haberdar olmadıkları meslekleri daha fazla duyar hale geliyorlar. Tabi, yakın gelecekte daha sık duyacaklarını da söyleyebiliriz.

Ülkemizdeki iş kollarında gerekli olan temel yetenek ve yetkinliklerin % 41’lik bir kısmının 2020’den sonra değişime uğrayacağına inanılıyor. Ayrıca yaygın bir kanıya göre; şu anda 7 yaşına kadar olan çocukların ileride çalışacakları mesleklerin en az yarısı henüz ortaya çıkmadı. Bu da demek oluyor ki, meslekler de büyük bir değişimden geçecek. Dolayısıyla yeni ve popüler mesleklerin neler olacağına geniş çerçeveli bir bakış atma zamanı geldi.

Gelin, şimdi geleceğin en popüler mesleklerine birlikte göz atalım:

1-Endüstriyel Veri Bilimci:

Endüstriyel anlamda verilerin toplanması ve bu veriler ışığında analizler yapılmasını, üretim süreçlerinin daha doğru ve nitelikli yönetilmesini olanaklı kılan endüstriyel veri bilimciler; özellikle online alışverişin yükselmesi sebebiyle geleceğin popüler meslekleri içinde yer alacaklar.

2- Robot Koordinasyon Uzmanı:

Günümüzde, üretim süreçlerinde robotlar kullanılıyor ve robot kullanım oranı günden güne artıyor. Dolayısıyla robotlar, yepyeni mesleklerle tanışmamıza neden olacak. Geleceğin meslekleri arasında en popüler olacıklardan biri ise robot koordinasyon uzmanıdır. Bu uzmanlar, robotların onarımlarını ve bakımının yanında etkili çalışma prensiplerini gözden geçirirler. Böylece robotlara yepyeni beceriler kazandırılmaktadır.

3- IOT Uzmanı:

Nesnelerin interneti olarak bilinen kavramdan haberiniz var mı? IoT olarak kısaltılan bu kavram, etrafımızdaki neredeyse bütün her şeyin internete bağlı olarak işlem görmesini ifade ediyor. Yani, akıllı binalarda yer alan klimalar, alarm sistemleri, güvenlik kameraları ve diğer birçok şey, nesnelerin interneti için başlangıç aşaması. Yakın gelecekte bütün elektronik aygıtları, uzaktan bile olsa internet bağlantısı sayesinde yö-

4- Veri Dedektifi:

Veri dedektifleri, nesnelerin interneti adı verilen teknolojiden ve internet ağlarından elde edilen bilgileri çözümleyerek ilgili kişi ya da kurumlara aktaracak. Çeşitli şirketler, doğru pazarı analiz edebilmek için bu teknolojiden yararlanıyor ve ürün ya da hizmet satışı için buna hatırı sayılır zaman ve para harcıyorlar. İşte veri dedektifliği sayesinde harcanan zaman ve parada tasarrufa gidilebileceğinden bu mesleği geleceğin meslekleri arasında yer alacağını söyleyebiliriz.

5- Veri Güvenliği Uzmanı:

Ebeveynler; hem kendilerini hem de çocuklarını internet ve teknolojinin beraberinde getirdiği istenmeyen sonuçlara karşı korumak için, gelecekte daha çok çaba sarf edecekler. Yakın gelecekte daha sık siber saldırı ifadesini duyacağımıza inanılıyor. Bu tip saldırılar için önleyici çalışmalar yapmak, önemli bilgileri gizlemek ya da gerekli görüldüğü koşullarda ortadan kaldırmak veri güvenliği uzmanlarının işi olacak.

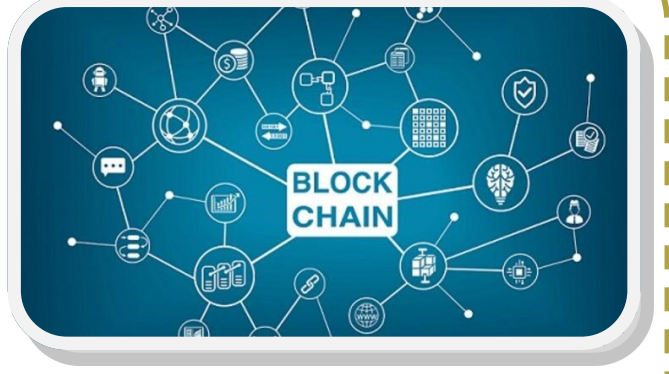
6- Akıllı Şehir Uzmanı:

Akıllı evler kadar, akıllı şehirler de artık hayatımızın merkezine yerleşmek üzere. Gelecekte, şehirlerin, sayıları milyonları bulan sensörler (alıcılar) ile donatılması bekleniyor. Bu sensörler elektrik, internet, su, doğalgaz, atık gibi birçok işlem için kullanılacak. Dolayısıyla olası arızalarda görsel zeka yönünden şanslı olan akıllı şehir uzmanlarına büyük görev düşecek.

7-Blockchain Geliştirici

Dijital kripto para birimi Bitcoin'i daha önce duymuş olmalısınız. Peki, Bitcoin'i hayata geçiren ve altında yatan teknoloji hakkında ne kadar şey biliyorsunuz? Bahsettiğimiz teknoloji yani Blockchain teknolojisi, finansal ya da başka türlü işlemleri merkezi olmayan, hızlı ve gizli bir şekilde yapmaya yarayan dağıtılmış kriptografik bir kayıt defteridir. Anlaması biraz zor olsa da, uzmanlar blockchain teknolojisinin İnternet gibi dünyayı değiştireceğine inanıyor. Bu nedenle blockchain teknolojisinden anlayan, onunla işlevsel hizmetler ve ürünler geliştirebilen uzmanlar, gelecekte büyük bir talep göreceklerdir.

8-Sivil yâda Ticari Drone Pilotu ve Hareket Memuru

Hükümetler drone kullanımı için en uygun düzenlemeleri yapıyor. Çünkü insanlar uzaktan kumandalı uçabilen dronelerin avantajlarından faydalanmak için yeni yollar geliştirmekten hiçbir zaman vazgeçmeyecektir. Askeri ve eğlence amaçlı kullanımı yaygın olan dronelerin, çeşitli kişisel ve ticari kullanım yolları da her geçen gün artıyor. Örneğin Amazon gibi firmalar, dronelerin paket teslimatı için kullanılmasına ön ayak oldu. Fakat droneler şehirdeki çöpleri temizleme, hava kirliliğini takip etme ve yüksek ya da ulaşılması zor yerlerdeki sıradan işleri yerine getirme gibi amaçlar için de kullanılabilir. Bu nedenle bazı firmalar ve kamu kurumları, kendilerine ait hava taşıtlarını kullanması ve takip etmesi için ekipler oluşturacaktır.

9-Akıllı Bina Teknisyeni

Yıldan yıla daha fazla ev, bine, ofis ve fabrika otonom teknolojilerin faydalarından yararlanarak ışıklandırma, ısıtma, havalandırma ve güvenlik gibi bina sistemlerini kontrol ediyor. Buzdolabı gibi günlük kullanılan cihazlar da artık nesnelerin interneti teknolojisinin bir parçası olmaya başladı. Gelecekte akıllı binalar şehirleri ele geçirip insanların otonom teknolojiler sayesinde daha özgür ve rahat yaşamalarını sağlayabilir. Fakat halen bu sistemleri kurabilecek, bakımını ve tamiratını üstlenebilecek yetkin kişilere ihtiyaç duyuyoruz. Yani havalandırma ve ısıtma gibi sistemlerde uzmanlıkları bulunanlar, geleceğin akıllı bina teknisyenleri olabilir.

10- Yapay Zeka Uzmanı:

Yapay zeka, sizi korkutmasın! Yakın gelecekte sağlık, teknoloji, üretim gibi alanlar başta olmak üzere birçok farklı yerde yapay zekanın nimetlerinden faydalanmaya başlayacağız. Buna bağlı olarak da yapay zeka alanında uzmanlara ihtiyaç olacak.

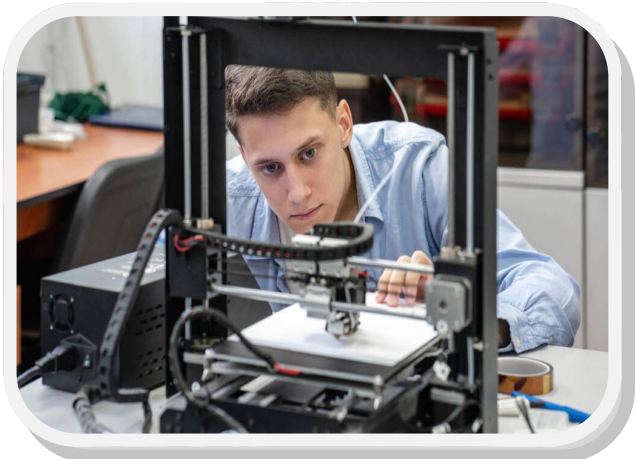

11-Dijital Rehabilitasyon Danışmanı

Gün içerisinde maruz kaldığımız dijital bilgiler nedeni ile hiç kendinizi bunalmış hissettiniz mi? Günümüzde birçok insan bu şekilde hissediyor. Hayatlarımız sosyal medya ve diğer çevrimiçi aktiviteler etrafında döndükçe, kullandığımız teknolojiye ne kadar bağımlı hale geldiğimizi fark ediyoruz. Bu nedenle gelecekteki popüler mesleklerden biri, insanların dijital detoks yapmasına yardımcı olarak, bu tür içeriklerden uzak tutan profesyoneller olacaktır. Danışmanlık eğitimi almış kişiler, bu iş için gerekli donanıma en uygun adaylar olabilir.

12-3 Boyutlu Yazıcı Teknisyeni

Fütüristlere göre 3 boyutlu yazıcı teknolojisinin henüz sadece yüzeyini kazıyabildik ve bu teknolojinin çok daha büyük bir potansiyeli bulunuyor. Hobiciler, endüstriyel tasarımcılar, biyomedikal mühendisler ve diğerleri, talepler doğrultusunda sürekli yeni şeyler deniyor ve alet edevat, yiyecek, giysi, ev gereçleri, medikal implantlar ile otomotiv, havacılık ve elektronik için parçalar üretiyor. Bu teknoloji ilerledikçe 3 boyutlu yazıcılar evlerimizdeki buzdolabı ya da mikrodalga fırınlar gibi normal hale gelecek. Nihayetinde ise her ev ve işyerinde bir adet 3 boyutlu yazıcı bulunacak. Bunun sonucunda ise, büyük fabrikaların yerini şehirlerde faaliyet gösteren 3 boyutlu yazıcı ile üretim yapan işletmeler alacak. Yani 3 boyutlu yazıcı bakımı yapan teknik personele olan ihtiyaç fazlasıyla artacak.

.13-Artırılmış Gerçeklik Geliştirici

Gerçek hayat çok mu sıkıcı? Görsel olarak iyileştirmelere, ek bilgilere ve eğlenceli eklentilere mi ihtiyacı olduğunu düşünüyorsunuz? Böyle düşünen insanlar olduğu için, özel güneş gözlükleri, biyonik kontakt lensler ve

diğer teknolojiler aracılığı ile, gerçekte gördüğümüz şeylerin üzerine dijital görüntüler ve bilgiler işlemek için artırılmış gerçeklik teknolojilerinden faydalanılıyor. Her sektöre, etkinliğe ve kamusal alana etki edebilme yeteneği sayesinde, artırılmış gerçeklik gelecekte insanların hem kişisel hem de profesyonel hayatlarına dokunacaktır. Bu nedenle artırılmış gerçeklik geliştiriciler, bahsi geçen teknolojinin güvenli ve etkili kullanım yollarını bulup tasarlamak zorunda kalacak.

14-Kişisel Gizlilik Danışmanı

Teknoloji evrimleşerek geliştiği ve her geçen gün hayatımıza daha fazla nüfuz ettikçe, kişisel gizliliğimizi korumak da zorlaşıyor. Yüz tanıma sistemleri ve artırılmış gerçeklik teknolojileri geniş kitlelerce kullanıldıkça, bu zorlu savaş daha da karmaşık hale gelecek. Yakında dışarı çıktığınızda insanlar sizin adınızı, yaşınızı, medeni halinizi, çalıştığınız yeri ve eğer varsa

sicil kaydınızı görebilecek hale gelecektir. Bu nedenle sosyal medya ya da diğer teknolojilerin sunduğu önemli faydaları feda etmeden, gizliliğinizi koruyabilecek uzmanlar, gelecekte büyük talep göreceklerdir.

15-Kişisel Marka Danışmanı

Büyük ve köklü firmalar için bile, kısa dönemli projeler için serbest çalışan profesyonelleri işe alma yönelimi bulunuyor. Bu anlayış gelecekte daha da geniş çaplı kabul görebilir. Öyle ki, fütüristlere göre ileride birçok iş proje bazlı, geçici anlaşmalarla yapılacak. Eğer durum böyle ilerlerse, çalışanlar kendi markalarını geliştirmek ve sürekli kendilerini tanıtmak zorunda kalacak. Kişisel marka danışmanları bu noktada devreye girerek çalışanların sanal ve kamusal kimliklerini, profesyonel ünlerini geliştirerek onları rekabetin önünde tutmaya yardımcı olacaklardır.

16-Robotik Hizmetler Teknikeri

Önümüzdeki on yıl içerisinde hemen her ev çamaşır, bulaşık, yemek, temizlik ve çim biçme gibi görevlerde kullanacağı gelişmiş robotlara sahip olacak. Fakat bu robotlar her zaman düzgün bir biçimde çalışmayacaktır. Bu nedenle yetkin teknisyenlere, hacklenmiş, bozulmuş ya da tamamen çökmüş olacak olan bu robotları tamir etmek için ihtiyaç duyulacak. Aslında robot teknikerleri elektrikçi, tesisatçı ya da otomobil tamircisi gibi beceri gerektiren ve kabul gören bir iş olacak.

Serap ÜNAL

Besni RAM Rehberlik Öğrt./Psikolojik Danışman

KAYNAKÇA

Binnur Yeşilyaprak-mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı kitabı- kuramdan uygulamaya
 meb_iys_dosyalar/44/01/180351/dosyalar/2020_06/11004013_GelecegYin_Meslekleri.pdf

Eğer sevdiğin işi yaparsan,
hayatın boyunca bir kez bile **çalışmış** olmazsın.

-KONFÜÇYÜS

ÖĞRENCİLERİN KARIYER SEÇİMLERİNDE AİLENİN VE DİJİTALLEŞMENİN ROLÜ

İnsan, yaşamı boyunca çeşitli seçimler yapar. Mesleğini, yiyeceğini, giyeceğini, evini, eşini, arkadaşlarını vb. seçer. Meslek seçimi, insanın yaptığı bu seçimler arasında belki de en önemlisidir. Çünkü insan mesleğini seçerken bir bakıma gelecekteki yaşamını da belirlemektedir (Çakır, 2004: 2).

İnsanlık tarihinin başlangıcından bu yana, iş, insan yaşamının gerekli ve büyük bir bölümünü kaplayan bir taraftır. Birçok görüşe göre iş yaşamın merkezidir ve hayat boyu süren kariyer gelişimi, tüm gelişmiş toplumlarda, cinsiyet, ırk, din, coğrafya ve diğer demografik kategorilerin her biri ile alakalı olan evrensel bir süreçtir (National Career Development Association, 1993/1994a; Engels, Minor, Sampson ve Splete, 1995, s.134'deki alıntı). İş ve kariyer hayatın esas alanlarıdır ve herkesin bir kariyeri vardır (Engels ve diğer., 1995: 134). Kariyer, bir insanın yaşam süresinde çok uzun bir zaman dilimini içine alan, yaşam boyu kişinin değerlerinden, yaşayacağı şehre kadar birçok alanda etkisini hissettiren bir süreçtir. Kariyer kişinin sadece işi değil, yaşamdan ne beklediği, amaçları, ne kadar risk alabileceği gibi soruların da cevabıdır.

İnsan hayatının en önemli dönüm noktalarından birisi olan meslek seçimi insanın yaşam biçiminin de seçilmesi demektir (Altun, 2000; Yanıkerem ve ark. 2004). Kişilerin kendilerini en iyi şekilde ifade edebilecekleri, hayat boyu uğraşmaktan sıkılmayacakları ve kişilik yapılarına en uygun mesleğe yönelmeleri doğru bir karar olacak ve böylece hem kişisel hem de toplumsal açıdan önemli kazanımlar elde edilecektir. Kariyer gelişim sürecinin başlangıç noktası olan meslek seçimi, bireylerin hayatında önemli bir yer teşkil etmektedir. Kişilerin meslek seçiminde aile ve sosyal medyanın önemli ölçüde etkili olduğu gözlemlenmiştir. İdeal meslek seçimi için özellikle iş sahalarının analizi, ilgili sektörün avantaj ve dezavantajları hakkında bilgi sahibi olma, sektörde çalışanların mesleki deneyimlerini öğrenme ve mesleğin kişiye uygunluğunu tespit etme gibi unsurların dikkate alınması ve kariyer planlaması yapılması gerekmektedir. Ancak öğrenciler, bu fırsatları göz ardı ederek ailenin ya da sosyal medyanın etkisi ile seçim yapmaktadırlar.

“
Eğer sevdiğin işi yaparsan,
hayatın boyunca bir kez
bile çalışmış olmazsın.”

Kariyer seçimi ve olası bir karara varma beklentisi çoğu zaman belirsizlik içeren karmaşık bir süreçtir. Belirsizliğin nedeni, bireyin hayatını bütünüyle etkileyecek olan meslek seçimini içsel ve dışsal faktörlere bağlı olarak seçmek zorunda olmasıdır. Bu süreçte öğrenci, olası bazı senaryolar kurar, geleceğe yönelik planlar

yapar ve hatta gelecekte bütün bu belirsizliğin azaldığını veya yok olduğunu düşler. Öte yandan bu süreci karmaşıklaştıran ise, bireyin son karara varmadan önce dikkate almak zorunda olduğu ailesinin düşüncesi, isteği, hayali ve birde sosyal medyada kendiyi özdeşleştirdiği kariyerler gibi faktörlerin olmasıdır. Karar sürecini yaşayan birey, bütün bu faktörlerin varlığının ve nasıl analiz edilmesi gerektiğinin farkında olabilir veya olmayabilir. Ayrıca son kararını vereceği zaman bu faktörleri eleme veya aralarında bir denge kurabilme kapasitesine de sahip olmayabilir. Bu durumda kariyer seçimi sürecini son derece karmaşık bir sürece dönüştürebilir.

Meslek Seçiminde Aileye Düşen Görevler

Gencin meslek tercihi ailenin çok büyük etkisi vardır. Ailenin ekonomik olanakları ile kültür düzeyinin, gencin meslek seçimini olumlu veya olumsuz yönde etkilediği bir gerçektir. Araştırma bulguları göstermiştir ki, ekonomik ve kültürel düzeyi yüksek olan ailelerde gençler, yetenek ve ilgileri doğrultusunda meslek seçme şansına sahip olabilmekte, ailelerinden destek görmektedirler. Ekonomik ve kültürel olanakları elverişsiz olan ailelerde gençler, kısa zamanda büyük kazanç getireceği veya itibar

sağlayacağı düşünülen işlere yönlendirilmektedirler.

Hangi Mesleği Seçmeliyim ?

Aile baskısının egemen olduğu hallerde ve mesleğin babadan oğla geçmesi şeklinde geleneğin sürdürüldüğü ailelerde, gence, baba mesleğini devam ettirmesi için baskı yapıldığı görülmektedir. Bu ailelerde çocuk, küçük yaştan itibaren baba mesleğini seçecek şekilde koşullandırılmaktadır. Koşullandırma veya baskı yoluyla eğitilen gencin, ya baba mesleğine yöneldiği, ya da ailesine başkaldırarak, idealindeki mesleğe sahip olabilmek için ortamından uzaklaştığı gözlenmektedir. Bazı aileler ise kendi çocukluk veya gençliklerinde yapamadıklarını, çocuklarının yaşamında gerçekleştirmeye çalışırlar. Baba, gençliğinde sahip olamadığı bir meslekte oğlunu görmek için ona baskı yapar. Anne, okuyup çalışmadığı için, kızının okumasını ve meslek sahibi olmasını ister, onu sürekli zorlar. Zorlama sonucu gencin, baba veya anne isteğine boyun eğdiği ya da isyan ettiği görülür. Yine başka aile modelinde de çocuklara bazı işlerin önemli ve itibarlı, bazılarının ise diğerlerine göre daha önemsiz ve değersiz olduğu ifade edebilirler. Bu da aile içinde bazı meslekler hakkında ön yargıların oluşmasına yol açar. Böylece aile, dolaylı bir biçimde, gencin meslek tercihini etkilemiş olur. Sözü geçen bu aile modellerinde, birey-meslek uygunluğu göz önünde bulundurulmadığından, ne gencin başarı düşünülür, ne de mutluluğu. Burada önemli olan ailesinin isteklerinin gerçekleşmesi, ailenin yapmış olduğu meslek seçiminin genç tarafından benimsenmesidir. Yine bazı ailelerde görülen bir başka hatalı davranış da, meslek seçiminde gencin tamamen yardımsız, destek-

siz ve başıboş bırakılmasıdır. Çocuklarına bu konuda rehberlik edemeyen aileler, onların meslek tercihine ilgisiz kalmakla, sorumluluktan kurtulmuş olduklarını zannederler.

Çocuklarının gelişiminde olumsuz etkileri olan bu ailelerin yanı sıra, meslek seçimi konusunda, çocuğuna yol gösterici olmaya çalışan, onun yetenek, bilgi, beceri ve ilgilerini göz önünde tutarak rehberlik eden, hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan aileler de vardır. Kendi arzu ve özlemlerine ters düşse de çocuğunun seçimini onaylayan ve ona destek olan aile de yok değildir. Sayıları çok olmamakla birlikte, bilgili ve bilinçli bir şekilde, çocuğunun meslek seçimini olumlu yönde etkileyen ailelerin varlığı da inkâr edilemez. Ancak pek çok iyi niyetli ve anlayışlı anne-baba, bu konuda çocuğuna yardımcı olmamanın sıkıntısı içindedir.

Orta çocukluk ya da ön ergenlik dönemi 10-15 yaş aralığında olup ortaokul kademesine denk gelmektedir. Bu dönemdeki çocuklar artık ergenlik dönemine girmiş, birçok gelişim dönemi itibari ile meslek seçimi ile ilgili duydu ve düşünceleri şekillenmeye başlamıştır. Bu döneme meslek gelişiminde 'Deneme Dönemi' denmektedir. Bu yaştaki çocuklarda genellikle gözlenen mesleki davranışlar;

- * Mesleki faaliyetlerle temel beceri ve ilgileri arasında var olan ilişkiyi anlama,
- * Çeşitli yeteneklerden hangilerinin kendisinde güçlü olduğunun farkına varması,
- * İlgilerin belirginleşmesi ile bazı faaliyetleri daha çok yapmak, bazılarından uzaklaşmak isteme,
- * Hayattan neler beklediğinin ve hayatta nelere önem verdiğinin farkında olmak,
- * Toplumda var olan sosyal ve ekonomik olanakları inceleyerek iş veya eğitim olanaklarını araştırmak,
- * İş ve oyun için zamanı planlaya bilme,
- * Hayata atılma ya da ileri eğitime devam etme seçenekleri üzerinde düşünme ve araştırma yapma, şeklinde sıralanabilir.

Çocukluk çağında meslek seçimi gerçeklikten uzak olup, hayali ve arzulu iken, ön ergenlik dönemine yaklaştıkça yaşamda gerçeklik faktörünün rolü artar, kişi meslek seçme sorumluluğunun bilincine varır. İlgi ve yetenekleri giderek ayırmaya başlar. Yine yetenek ve ilgilerin mesleki amaçları belirlemede önem kazandığı görülür.

Bu dönemde başlarında meslek tercihleri önce ilgilere dayanırken, daha sonra yeteneklerde dikkate alınarak mesleki tercihler ifade edilir. Ortaokulun tamamlanması ile birlikte akademik eğitim ya da mesleki ve teknik eğitim arasında seçim yapmak zorunluluğunda kalan ço-

cuk, öncelikle, genel ve özel yeteneği ile mevcut eğitim seçeneklerinden hangisine uygun olduğunu belirlemek durumunda-
dır. Çocuk temel eğitim sırasında, birçok ders almış ve başarısını çeşitli ortamlara sınama fırsatı bulmuştur. Bu dönemde çocuk karar verirken yeteneklerini, ilgilerini, eğitimden ve hayattan neler beklediğini, mali olanaklarını göz önüne alarak, iş ve eğitim olanaklarını incelemek gerektiğinin farkına varmıştır.

Bu yaşlardaki çocuğunuzun meslek gelişimine yardımcı olmak için şunları yapabilirsiniz:

- 1)** Çocuğunuzun ilgi duyduğu alanları belirleye bilmek için hangi tür faaliyetleri yapmaktan hoşlandığını hangi tür faaliyetleri yapmaktan hoşlanmadığı konusunda onunla konuşabilir, çevresindeki kişilerden aldığı bu konudaki geribildirimleri ve kendi kişisel gözlemlerinizi onunla paylaşın.
- 2)** Kendi gözlemlerinizi de dikkate alarak çocuğunuzun evde ve okulda başarı ile yaptığı işler hakkında onunla konuşun.
- 3)** Çocuğunuzun yetenek ve ilgilerine uygun bir meslek seçebilmesi kadar meslekler hakkında bilgi sahibi olmasına yardımcı olun.

Özellikle çocuğunuzun bir meslek hakkında řu tür bilgilere sahip olması gerekir:

- * Meslek mensubu bir gün içinde ne gibi işler yapmaktadır?
- * Çalışan kişi başlıca ne gibi faaliyetlerde bulunarak nelerle uğraşmaktadır?
- * Mesleğe girebilmek için sahip olması gereken özellikler (Fiziksel, psikolojik özellikler, genel yetenekler düzeyi ya da özel yetenekle yaş sınırı gibi) nelerdir?
- * Mesleğe girebilmek için gerekli eğitim düzeyi nedir? Çıraklık, kurs, staj gerekli midir?
- * İş nasıl bir ortamda yürütölmektedir?
- * Mesleğin çalışma koşulları nelerdir?
- * Çalışmalarının elde ettiği en düşük ve en yüksek kazanç düzeyi nedir?
- * Meslek üyelerinin ilerde iş bulma olanağı ne kadardır?

Çocuğunuzun ilgilendiği meslek hakkındaki sorulara cevap bulabilmesi ona yardımcı olabilmemiz için;

- *Kendi mesleğiniz ya da yakın çevrede bulunan insanların meslekleri hakkında çocuğunuzla konuşabilir, onun bu konuda gözlemlerini dinleyebilir ya da bizzat iş ortamınıza onu götürerek doğrudan yaşantı edinmesini sağlayabilirsiniz. Çocuğunuzu tv, radyo programları, kitaplar, bilgisayar programlarından ya da okulundaki rehber öğretmeninden yardım alarak meslekleri tanımasına teşvik edin.
- *Çocuğunuzun değişik iş yerlerine ziyaret ederek, yarım zamanlı işlerde çalışarak meslekler hakkında bilgi toplamasını sağlayın.

*Çocuğunuzu meslekleri tanıtıcı konferanslara katılmaya, çevresindeki kişilere meslekler hakkında soru sormaya teşvik edin.

*Çocuğunuzla meslekler hakkında öğrendiği bilgileri tartışmak, öğrendiği bilgileri bütünleştirmesini sağlayın.

*Çocuğunuzun gelecekteki mesleki plan ve hedefleri üzerinde şu anki ilgi ve yeteneklerinin ne kadar önemli olduğunu anlamasına yardımcı olun.

*Sizin için çalışmanın ne ifade ettiğini çocuğunuzla konuşarak, insanların yalnızca para kazanmak için çalışmadığını anlamasına yardımcı olabilir, çalışmanın kendisi için anlamını bulmasına ve hayattan ne beklediği konusunda fikir sahibi olmasını sağlayın.

Meslek Seçiminde Dijitalleşmenin Rolü

Günümüz dünyasında bireylerin meslek seçiminde kitle iletişim araçlarının ve özellikle televizyonun çocuk ve gençlerin mesleki gelişimleri üzerinde etkisi oldukça fazladır.

Medya (yazılı ve görsel içerikli, video temelli materyaller) kişisel özelliklerine dayalı olarak çocukları ve gençleri seçici algıları aracılığı ile mesleki gelişimleri konusunda etkileyebilmektedir ([King ve Multon, 1996](#)). Televizyon, gazeteler, dergiler ve bilgisayar üzerinden

ulaşılabilir kaynaklarda sıkça gösterilen bazı mesleklere sahip kişilerin çocuk ve gençler tarafından model alınma olasılığı artabilmektedir. Ülkemizde son zamanlarda gösteri sanatlarıyla ya da bazı spor alanlarıyla ilgili mesleklere sahip olmanın daha popüler olarak algılanmasında medyanın etkisi çok açıktır. Medyada bu tip mesleklere sahip olmanın getirebileceği pırıltılı yaşam olanakları gerçekçi yanlarını gözetmeyen gençler açısından çok çekici olarak algılanabilmektedir.

Gelecek yıllarda da medyanın ve dijital dünyanın yeri daha da önemli hale gelecektir. Klasik

anlamdaki birçok iş tanımı ve meslekler değişmektedir. Değişmeye de devam edecektir. Özellikle Pandemi süreciyle birlikte dünya genelinde dijitalleşmenin önemi daha da ön plana çıkmıştır. Bu süreç

edilme sürecinde de dijitalleşmenin daha da yoğun kullanılmasını sağlamıştır. Bilgisayar teknolojisinde elde edilen bilgilerin iletişim teknolojilerine uygulanmasıyla yeni teknolojiler bireyleri iletişim teknolojisi içerisinde aktif bir hale

getirmiştir. Sadece teknolojinin hızla hayatımıza girmeye başlaması ve dijital dünyaya geçilmesi ile değil ekonomik, sosyal, bilimsel ve kültürel değişmelerinde etkisiyle geleceği olan meslekler şekilleniyor. Yeni dijitalleşen dünya ve yapay zekâ kavramlarıyla birlikte meslek anlayışları da değişti. Önceleri gençlere ne olmak istediklerini sorduğunuzda doktor, avukat, mühendis, öğretmen cevaplarını alırdınız. Dijitalleşen dünya ile birlikte bu mesleklerin yerini yabancıları olduğumuz fakat geleceği olan meslekler aldı.

Geleceği Olan Meslekler İçin Gerekli Özellikler

Geleceği olan meslekler grubundan bir meslek seçtiniz ve bu konuda her türlü eğitimi almaya başladınız diyelim. Eğitimin yanı sıra kişisel olarak geliştirmeniz gereken becerileriniz de olmalı. Bu konuda kendinizi eğitmelisiniz. Bu becerileri geliştirmeniz seçeceğiniz meslekte emin adımlarla ilerlemenizi sağlayacaktır.

Çözüm Odaklı Olun: Karşınıza çıkan problemleri çözmeye odaklanın. Bazen çok zor ve karmaşık problemler dahi çıksa pes etmeden çözmeye çalışın. **Problemlere çözüm bulmak için zihin egzersizleri yapın.**

Farklı ve Yaratıcı Düşünün: Olaylara ve problemleri çözmeye yaklaşırken farklı düşünün. Yaratıcı çözümler ve öneriler bulun. Kimsenin düşünemediğini düşünen yaratıcı çözümler sunan insanlar iş hayatında çok tercih edilirler.

Olayları Analiz Edin: Olayları analiz edip süzgeçten geçiren ve nokta atışı çözüm yolları bulan insanlar her zaman aranılan kişilerdir.

Sosyal Biri Olun: Çözüm odaklı olmanın yanı sıra sosyal ilişkilerinizde güçlü olmalı. İyi bir dinleyici olmalı, empati kurabilmeli ve yaptığınız işi en iyi şekilde yapmalısınız.

Akademik Donanıma Sahip Olun: Bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik yönünden ileri derecede donanımlı olmalısınız. Bu yeteneklere sahip insanlar geleceği olan meslekler için ilk tercih sebebidir.

Genel Becerilere Sahip Olun: Sosyal, analitik, mobil becerileri yönünden kendilerini geliştirmiş kişiler de tercih nedenidir.

Geleceği olan meslekler ne demek?

Geleceği olan meslekler önümüzdeki yıllar içerisinde gelişen, gelişen teknoloji ile birlikte ihtiyacı artan meslek gruplarıdır. Bu mesleklerin yeni ve gelişmekte olması ve bu alanda az personel bulunması nedeniyle çok kazandıran meslek grubunda yer alır. Dijitalleşen dünyada meslek anlayışı ve ihtiyacı da farklılaşır.

Geleceği olan meslekleri tercih edecek gençlere ne önerilir?

Geleceği olan meslekleri tercih edecek bu alanda kariyer yapacak gençler, öncelikle bu konudaki akademik kariyerinizi en iyi şekilde tamamlayın. Uzmanlık alanlarınıza göre eğitimlerden destek alın. Sürekli kendinizi geliştirin, yaptığınız işin en iyisini yapın.

Meslek seçiminde nelere dikkat etmeli?

Mesleğinizin kişilik özelliklerinize uyup uymadığına, akademik ve gerekli becerileri taşıyıp taşımadığına dikkat etmelisiniz. Seçtiğiniz meslek grubunun sürekli yapabileceğiniz bir iş olması aile ve sosyal hayatınızı da etkiler. Gelir düzeyinizde hayat tarzınızı etkileyen önemli bir faktördür.

Meslek seçimi sırasında, yerinde bir karar alabilmek için gence düşen görevler:

1. Kendinizi iyi tanıyın.

Genç, bedensel özellikleri, sağlık durumu, güçlü ve zayıf yönleri, zekâ düzeyi ve zekâ biçimi, özel yetenekleri ve yeteneksiz olduğu alanlar, ilgi ve istekleri, kişilik ve karakter yapısı, ulaşmak istediği idealler ve arzu ettiği başarı türü hakkında bilgi sahibi olmalıdır.

2. Meslekleri tanıyın.

Genç meslekleri tanımalı, bütün meslekler hakkında bilgi toplayamazsa da, seçmeyi planladığı mesleği iyi tanımalıdır. Genç mesleğin veya mesleklerin tarihçesini, evrimini, yapılacak işin niteliğini, çalışma ortamını ve koşullarını, meslekte aranan yaş, yetenek, cinsiyet, bilgi türünden özellikleri, mesleğe nasıl hazırlanıldığı, meslekte çıraklık süresini, yükselme ve ilerleme şansını, kazanç durumunu, iş bulma olasılığını ve işin ülke çapındaki geçerliliğini bilmelidir.

3. Kendi özellikleriniz ile seçmeyi amaçladığınız mesleğin nitelikleri arasındaki uygunluğu araştırın.

Genç rastgele seçim yapmaktan kaçınmalı, seçmeyi düşündüğü meslekte aranan niteliklerin kendisinde bulunup bulunmadığını gözden geçirmelidir. Genç yetenekli olmadığı, ilgi duymadığı bir alana yönelmekten ve ani kararlar almaktan kaçınmalı, seçeceği mesleğin bütün yaşamını şekillendireceğini unutmamalıdır. Genç, birey-meslek uygunluğu sağlandığında ancak mutlu olabileceğini hatırdan çıkarmamalıdır.

Aysel KATARCI

Besni RAM Reh.Psk.Danış.Hiz.Blm.Bşk.

Yeteneklerinizin ve dünyanın ihtiyaçlarının kesiştiği yerde; mesleğiniz yatıyor.

-Aristo

KAYNAKÇA

Kaynakça Altun, İ. (2000). Kocaeli Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin kişisel değerleri ve meslek seçimlerine etki eden faktörler. I. Uluslar arası & VIII. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kitabı, Antalya: 75- 77

Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, The Journal of Social Sciences Institute Sayı/Issue:35 – Sayfa / Page: 35 ISSN: 1302-6879 VAN/TURKEY

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN KARIYER DÜŞÜNCELERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ-F.FUNDA AKKOÇ

BUCA EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ 32 (2012)

<http://www.melig.org.tr/cocuklarımız-icin/Aileye-Dusen-Gorevler/24>

<https://www.iienstitu.com/blog/gelecegi-olan-meslekler>

TÜRKİYEDE MESLEKİ REHBERLİK VE KARIYER DANIŞMANLIĞI

Değişen ve gelişen dünya koşulları içerisinde meslek ve kariyer kavramları hem gelişimin ve değişimin bir parçası olmuş hem de gelişimin ve değişimin kendisi konumundadır. 1900'lü yılların başlarından itibaren ABD başlamış olan ve gün geçtikçe değeri anlaşılan meslek ve kariyer kavramları ülkemizde ise bugün yadsınmayacak derecede önemini korumaktadır. Elbette ki bu iki kavram günümüze ulaşana kadar çeşitli evreler geçirmiş oldu.

Bireyin içinde bulunduğu hayat koşulları içerisinde anlam bulduğu elbetteki iş ve meslek durumu ile daha da anlam kazanacaktır. Okul hayatının başlarında ilgi ve yetenek ile başlayan rehberlik süreci, daha sonra eğitimin sonlarında iş ve meslek yönlendirmesi ile nihayetine ulaşır. Bilindiği üzere gerek rehberlik hizmetleri olsun, gerek mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı hizmetleri olsun, Türkiye'nin model aldığı ülke ABD olmuştur. Ülkemiz mesleki danışmanlık ve kariyer danışmanlığı kavramlarının önemini, çok sonradan fark etmiş olmasına rağmen, bugün iş sahasının genişlemesi ve yenedünya düzeninin sürekli yenileşme hareketleri beraberinde bu iki kavramın önünü istemsizce açmaktadır. Tarihsel süreci incelersek Türkiye'de rehberlik hizmetleri 1950'lerde Marshall Planı kapsamında Amerikalı uzmanların ülkemize gelmesi ve bazı Türk eğitimcile-

rin ABD'de eğitim görüp yurda dönmesi ile başlar. Mesleki rehberlikte 1950'den bu yana gelen tarihsel rehberlik dilimden yararlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı bu konuda ilk adımı atan kurumlardan olmuştur. MEB bu süreçte çeşitli ilgi, yetenek ve eğilimlerle ilgili teknik araç ve gereçler hazırlamış ve uygulamıştır. Tabii ki bu süreçte hazırlanan ve uygulanan tekniklerde tamamen kopya bir süreç olmamış, kültürel alt yapıda göz önünde bulundurulmuştur. Aynı zamana MEB o dönemlerde eğitim şuralarında mesleki rehberliğin önemini ülkenin kalkınması noktasında hedef koymuştur. Bu konuda atılan en büyük adım Gazi Eğitim Enstitüsünde öğretmen yetiştiren programlara "Rehberlik ve Danışma Dersi" nin konması ve tüm resmi kaynaklarda meslek seçimi ve yöneltmenin önemini vurgulanması oldu. Daha sonra gerek rehberlik olsun gerek mesleki rehberlik olsun MEB çeşitli adımlar attı fakat atılan adımlar bazen sekteye uğradı. Örneğin mesleki rehberliğin kimin yapacağı ve yahut kaynak alan nerden karşılanacak şeklinde bir takım belirsizlikler söz konusu oldu. Bu belirsizlik dönemi birçok arayışa sebep oldu belirsizlik süreci ise mesleki rehberlik ve kariyer alanında birçok bilgi sağlamış oldu.

2000'li yıllara yaklaşırken daha önce belirttiğimiz gibi gelişen ve değişen dünyada, meslek ve kariyer kavramına daha çok ihtiyaç duymuş ve bu meslek kariyer alanlarında daha çok pratiklere ihtiyaç duymuştu. Çünkü artık bu hizmetlerin sadece liseye ya da üniversiteye geçişte ve meslek seçimi kararı ile sınırlı olmadığı, tüm yaşam süresince ve bütünsel kariyer gelişimine yönelik olması gereğine dikkat çeken akademisyenlerin makale ve kitaplarında 'mesleki gelişim süreci' ve 'mesleki gelişim görevleri'nden söz edilmeye başlanmıştır. Mesleki Rehberlik ve Kariyer Psikolojik Danışmanlığı alanında üniversitelerde uygulamalı (deneysel) tez çalışmaları ve ölçek geliştirme veya uyarlama çabaları dikkate değer bir ivme kazanmıştır. Devamında üniversitelerde PDR alanı önem kazanmış ve üniversitelerde açılan bölüm sayısı hız kazandı. Üniversitelerin birçok alanında mesleki rehberlik dersi kondu. Kariyer danışmanlığı adı ile birçok alana sertifika verildi. Ülkemizde gelecek umutlarının, üniversite eğitime bağlandığı ve öğrencilerin büyük bir yarıya aşarak hak kazandığı üniversitede iyi bir program seçme kaygısı, öğrencileri okul dışında üniversiteye giriş sınavlarına hazırlayan özel ders-

hane sektörünü yaratmıştır. Bu kurumlarda görevli rehber öğretmenlerin, öğrencinin üniversiteye giriş puanlarına göre, girebileceği üniversite ve bölümleri teknik bir sıralama yaparak öğrenciyi yönlendirme uygulaması; "tercih rehberliği" denilen bir yardım türünü doğurmuştur. Öte yandan İŞKUR da aynı şekilde mesleki rehberlik kavramına önem vermiş ve ulusal düzeyde çeşitli raporlar hazırlamış ve sunmuştur.

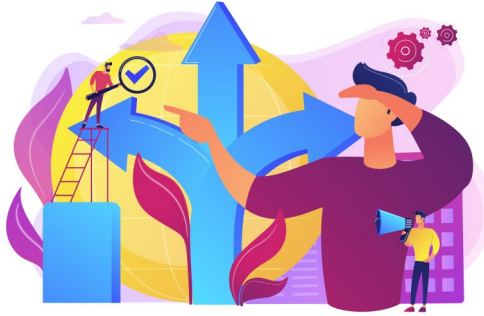
Gelinen noktada bugün Türkiye'de meslek rehberlik ve kariyer danışmanlığı önemini korumaktadır. Çeşitlenen meslek alanları ve dallarına atfen ilgiye yeteneğe ve eğilimlere daha çok önem verilmektedir. Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı ise dünyadaki ivmeleri ve gelişmeleri göz ardı etmemekle mümkün olur. Üniversiteye giriş puanlarına göre, girebileceği üniversite ve bölümleri teknik bir sıralama yaparak öğrenciyi yönlendirme uygulaması; "tercih rehberliği" denilen bir yardım türünü doğurmuştur. Öte yandan İŞKUR da aynı şekilde mesleki rehberlik kavramına önem vermiş ve ulusal düzeyde çeşitli raporlar hazırlamış ve sunmuştur.

Hüseyin KARTAL

Besni RAM Reh.Öğrt/Psikolojik Danışman

KARİYER PLANLAMANNIN YOL HARİTASI

Bir yolculuğa çıkmaya karar verdikten sonra ne yaparsınız? İlk olarak nereye gideceğinize yani yolculuk sonunda nereye ulaşacağınıza karar verirsiniz. Sonrasında da yola ne zaman çıkacağınıza, hangi ulaşım yolunu tercih edeceğinize, bilet alıp almayacağınıza dair seçimler yapar ve harekete geçersiniz. Kısaca yolculuğunuzun tüm ayrıntılarını planlar ve kendinize bir yol haritası çıkarırsınız. Kariyer planlamak ve bu doğrultuda meslek seçiminde bulunmak da bir yolculuktur. Bu yolculuğa çıkmadan önce bir yol haritası çıkarmak ve bu harita doğrultusunda hareket etmek iyi bir kariyer yolculuğu için ilk adımdır.

Kariyer, köken olarak Fransızca "carrière" kelimesinden gelmektedir. Kelime öznel anlamı "bir yere çıkan, bir yere gelen" olarak ifade edilmektedir. Tanımına bakacak olursak kariyer, bir ömür boyu yaşanan olaylar dizisi, bireyin meslek ile diğer yaşam rollerinin birbirini izlemesi sonucu oluşan genel örüntü ve gelişim çizgisinde, özellikle mesleki rollerde yükselme, duraklama ve gerilemeyi içeren süreci ifade eden kavramdır (Kuzgun,2006). Görüldüğü gibi kariyer yolculuğu yaşamımız boyunca devam edi-

yor. Bu yolculukta meslek seçmek ve o mesleği yapıyor olmak uğradığımız duraklardan biri. Mesleki rolümüzün yanı sıra bu yolculuğa diğer yaşam rollerimiz olan çocuk, anne, baba, kardeş, eş, komşu vb. rollerimiz de eşlik ediyor. En önemlisi de yolculuğumuz bir düzlükte değil inişli çıkışlı bir şekilde sürüyor. **Peki tüm bunlar ne demek oluyor?** Bir meslek seçiminde bulunduğunda ömür boyu bu mesleği yapmak zorunda değilsiniz belki zamanla meslek değişime uğrayacak belki de meslek değişikliğinde bulunmak isteyeceksiniz. Kariyer planlama tek bir gidiş hakkının olduğu bir yolculuktan ziyade birden fazla yollara sahip çeşitli alternatiflerin olduğu bir süreç. Aynı zamanda meslek seçiminden ziyade bir kendini tanıma ve geliştirme sürecidir. İyi bir kariyer yolculuğu yapmak istiyorsanız ; kendinizi tanımanız ve yapmak istediğiniz işi/mesleği tanımanız , bu işi/mesleğe yaparken değerlerinizi bilmeniz oldukça önemli. Yani yapmak istediğiniz işi/mesleği istiyor olmanız, istediğiniz iş/meslek kendi ilgi, yetenek ve mesleki değerlerinize(kazanç, unvan, iş olanakları vb.) uygun olmalı ve yaptığınız iş/mesleğe birileri değer veriyor olmalı ve bu değerler sizin mesleki değerlerinizle uyumlu olmalı. Yani istediğiniz bir işi yapacak yeteneğiniz yoksa ancak hayal kurarsınız. Yapabileceğiniz bir işi sevmiyorsanız mutsuz olursunuz. Başkalarının değer vermediği bir iş ile uğraşırsanız ekonomik karşılığını veya mesleki doyumunu alamazsınız (Erkut,2016). Tüm bunların bir arada sağlayan iş/meslek seçimi iyi bir kariyer yolculuğunun diğer adımıdır.

İyi bir kariyer yolculuğunun adımlarına göre yol haritamızı çıkaracak olursak;

- ⇒ **Kendimizi tanımak** için “Ben kimim?, Benim ilgi ve yeteneklerim nedir?, Ben ne yapabilirim?” vb. soruları sorabilirsiniz.
- ⇒ **Yapmak istediğiniz iş/mesleği tanımak** için “Hangi mesleği seçebilirim?, Seçmek istediğim iş/mesleğin özellikleri nedir?, Benim özelliklerim ve iş/mesleğin özellikleri ne kadar uyumlu? Bu iş/mesleği yapmak için ne yapmak gerekiyor?, Hangi lise veya üniversiteye gidebilirim?, Bu iş/meslek için diploma yanında başka nelere ihtiyacım var?” vb. soruları sorabilirsiniz.
- ⇒ **Mesleki değerlerinizi bilmek** için “Bu iş/mesleği yaparken ne kazanmak istiyorum? (para, saygınlık, unvan, rahat gezmek, tek başınalık gibi), Toplum bu iş/mesleğe ne kadar değer veriyor?, Bu iş/mesleğin iş olanakları nedir?, Özel sektörde mi devlet kurumlarında mı çalışmak istiyorum?, Bu iş/mesleği nasıl yapmak istiyorum?, Bu iş/mesleğin iş olanakları değişikliğe uğrarsa ne yaparım?, Yapmak istediğim iş/meslek gelecekte yeri ne olur?” vb. soruları sorabilirsiniz.

Tüm bu sorularına cevabına uygun olan meslekleri belirleyip meslekler hakkında daha fazla bilgi edinip araştırma yapabilirsiniz. Meslek elemanlarıyla görüşebilirsiniz. Karar verirken sormanız gereken diğer bir soru ise “Bu iş/meslek seçiminde mutlu musunuz?”... Sorulara cevap veren meslekler aynı zamanda bu iş/mesleği yaparken mutlu olacağınız seçimler olmalı. Eğer mutlu olacağınız bir seçim olmazsa

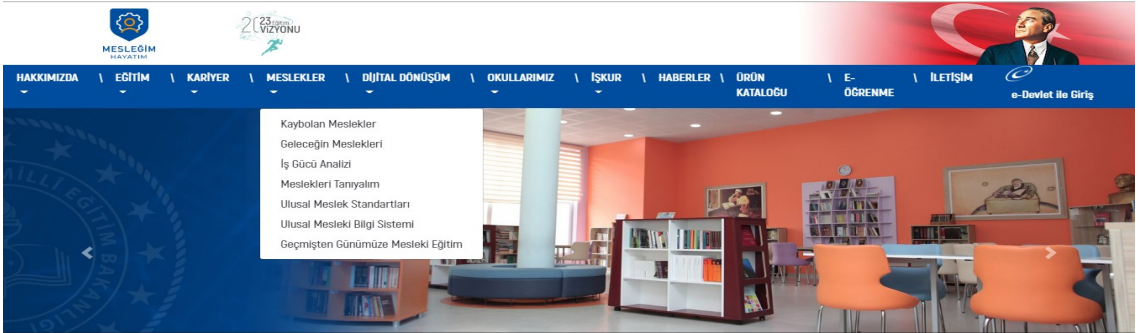
yaşamınızın bir kısmında mutlu olmadığınız bir dönem yaşayacak olabilirsiniz. Kariyer planlamak bir nevi kendiniz için doğru ve mutlu bir iş/meslek seçimi yapmak ve bu seçim doğrultusunda çalışmalarda bulunmak ile ilgilidir. Tüm bunları karşılayan bir planlama için iyi bir kariyer yolculuğu olduğundan bahsedebiliriz.

İyi bir kariyer yolcuğu için yol haritasını çıkarırken yolculuk bileti gibi bize yardımcı olabilecek kaynaklarımız ise ;

Ulusal Mesleki Bilgi Sistemi (MBS)

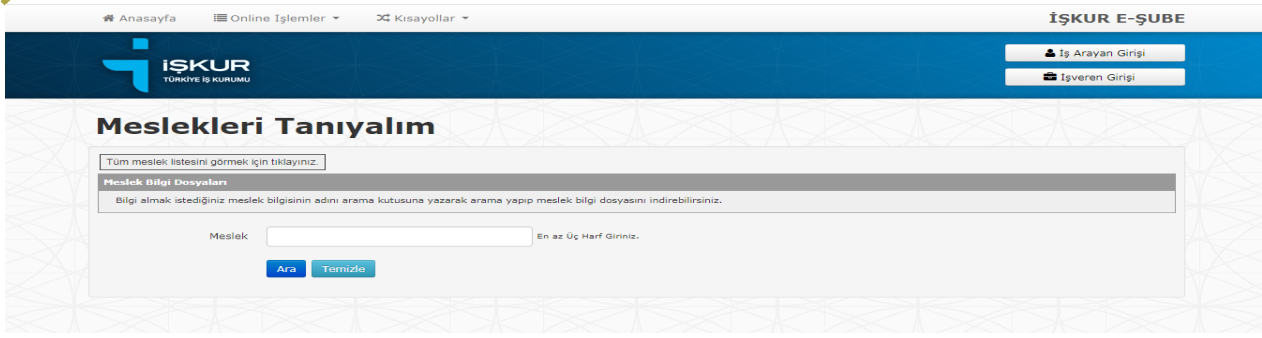
Kişinin kendisini tanımasına, yapmayı sevdiği şeyleri ve yeteneklerini keşfetmesine, meslek seçimine yardımcı olmak amacıyla kurulmuştur. Sisteme <http://mbs.meb.gov.tr/> adresinden ulaşım ücretsiz üyelik oluşturabilirsiniz. Oluşturulan üyelik sonrasında sistemde yer alan testlerdeki sorulara verdiğiniz cevaplara göre meslek eşleştirmesinde bulunuyor. Sistem zaman zaman güncellemeler nedeniyle tam işlevsel olarak çalışmayabiliyor. Bu yüzden ara ara girip tekrar kontrol ederek faydalanabilirsiniz.

Mesleğim Hayatım Portalı

Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olup mesleki ve teknik eğitimde yer alan liseler ve bölümler hakkında bilgi vermektedir. Bu bölümlerin gelecekteki iş imkânları, staj olanakları, iş olanakları, meslek tanıtımları gibi birçok konuda ayrıntılı bilgiler yer almaktadır. Portalda <https://meslegimhayatim.meb.gov.tr/> adresinden ulaşabilirsiniz. Portalda yer alan videoları izleyebilir, dokümanları inceleyebilirsiniz.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) “Meslekleri Tanıyalım”

Düşündüğünüz iş/mesleği adıyla aratarak *mesleğin tanımı, görevleri, mesleğin gerektirdiği özellikler, çalışma ortamı ve koşulları, mesleğe sahip olmak için alınacak eğitimler, iş olanakları, mesleki kariyer süreci* hakkında ayrıntılı bilgilerin yer aldığı dosyalara ulaşabilirsiniz. Merak ettiğiniz veya düşündüğünüz iş/meslek hakkında ayrıntılı bilgilere bakarak size olan uygulugunu değerlendirebilir, meslek seçime yönelik kararlar alabilirsiniz. Kurum web sitesine girdiğinizde *Online İşlemler* sekmesinden *Meslekler Sözlüğü* 'nü seçip *Türk Meslekler Sözlüğü* ve *Meslekleri Tanıyalım* başlıklarını inceleyebilirsiniz. Kurum web sitesine <https://esube.iskur.gov.tr/> adresinden ulaşabilirsiniz.

Yükseköğretim Program Atlası

YökAtlas olarak bilinen bu sistem ise Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanmış olup üniversitelere ilişkin ayrıntılı bilgiler yer almaktadır. Sistemde yer alan başlıklar aracılığıyla üniversiteler, ön lisans ve lisans bölümleri, meslek tanıtımları, mezunlarının KPSS, TUS, DUS gibi sınavlardaki başarı bilgilerine, bir önceki yılın sonuçlarına göre yerleşen öğrencilerin Yükseköğretim Kurumları Sınavı kapsamında Temel Yeterlilik Testi ve Alan Yeterlilik Testi netlerine ulaşabilirsiniz. Bu bilgiler doğrultusunda meslek ve üniversite tercihinde bulanabilirsiniz. Seçmek istediğiniz mesleğe , okumak istediğiniz bölüm ve üniversiteye karar verebilir buna göre çalışmalarınızı planlayabilirsiniz. Sisteme <https://yokatlas.yok.gov.tr/index.php> adresinden ulaşabilirsiniz.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi

bünyesinde bulunan projeler aracılığıyla bölüm-üniversite tercihi, staj ve iş olanakları ve mesleki eğitim süreçleri kapsamında destek üniversiteye hazırlananlara, üniversite okuyanlara ve kamu çalışanlarına destek olmaktadır. **ÜNİ-VERİ Projesi** kapsamında üniversite tercihlerine yardımcı olmak amacıyla lisans bölümleri hakkında *İş Bulma Süresi, Başlangıç Ücreti, Nitelik Uyuşmazlığı, Kamuda İşe Yerleşme Oranı, Firma Büyüklüğü Dağılımı ve Sektör Bazında Dağılım* konularında grafiklerle istatistiksel veriler sunarak bilgilendirmektedir. İlgili bölüm mezuniyeti sonrasında iş bulma ve mesleki kazanç durumunu daha net bir şekilde görebilirsiniz. Bu bilgilere bakarak

özellikle düşündüğünüz iş/meslek ve buna bağlı olarak okumak istediğiniz bölümü değerlendirebilir, mesleki değerlerinize uyumu noktasında karar verebilirsiniz. **Danışman Bilgi Sistemi (DABİS) Projesi** kapsamında ise ÜNİ-VERİ ile sunulan bilgilerin kapsamı da artırılarak üniversiteler bazında bölüm karşılaştırması yaparak bilgilendirmektedir. Bu sistemden faydalanmak için rehber öğretmen/psikolojik danışmanlardan veya üniversitelerin kariyer merkezlerinden destek alabilirsiniz. Üniversite okurken kariyerinizi şekillendirmek amacıyla **Yetenek Her Yerde, Staj Seferberliği, Söz Yetenekte ve Kariyer Planlama Dersi Projeleri** kapsamında gerçekleştirilen çalışmalarını inceleyebilir, projelere katılabilirsiniz. Staj/iş deneyimleri kazanarak okuduğumuz bölüm/meslek daha yakından tanıyabilirsiniz. Proje ve bilgilere <https://www.cbiko.gov.tr/> adresinden projeler sekmesinden ulaşabilirsiniz.

İyi bir kariyer yolculuğunda yol haritanızı oluştururken kendinize soracağınız sorular ve yardım alacağınız kaynaklar sizlere oldukça yardımcı olacaktır. Bu yolculukta karar verme sürecinde aileniz ve rehber öğretmen/psikolojik danışmanlarınızdan da destek alabilirsiniz. Unutmayın ki bu yolculuğun tek bir gidiş yolu bulunmamakta ve dönülmez değildir. Her bireyin yolculuğu farklı yollardan ve kendine özel olacaktır.

Fatma BAYKAL
Psikolojik Danışman
A.C. Yamazaki Ortaokulu

NEDEN MESLEKİ EĞİTİM?

Her çocuk farklı özelliklere, yeteneklere ve ilgilere sahiptir. Zamanında ve doğru yapılacak bir rehberlik ve yönlendirme ile başarılı olamayacak çocuk yoktur. Bu nedenle aldıkları eğitim onların bütün hayatını temelden etkileyecektir. Öte taraftan 21.yüzyılın iş dünyasının çocuklarımızdan beklentisi çok

yüksektir. İşte doğru okul seçiminin önemi, tam bu noktada karşımıza çıkıyor.

Peki, hem öğrencilerin hem de velilerin okul seçimi konusunda özellikle dikkat edilmesi gereken başlıca hususlar nelerdir? Bu sorudan hareketle, bize ayrılan bu bölümde mesleki ve teknik eğitim ile buna paralel olarak doğru okul seçiminde dikkat edilmesi gereken hususları, mesleki ve teknik eğitimin önemini ve mesleki teknik eğitimin ülkemizdeki konumunu kısaca masaya yatırdık.

Doğru Okul Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Ülkemizde hemen hemen her veli çocuğu için lise tercihi bulurken akademik eğitime odaklanarak sırasıyla Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Anadolu Liseleri tercihi bulmaktadır. Akademik eğitim veren okullara yerleşemeyen çocuklar için mesleki eğitim en son tercih olarak düşünülmektedir. Bu düşüncede olan ebeveynlerimize şunu hatırlatmak isterim ki doğru bir okul tercihi, çocuğun

kendi ilgi ve yeteneklerinin farkında olarak kendisi hakkında reel bir değerlendirme yapabilmekten geçmektedir. Bu anlamda tercih sürecinde velilerin rolünün düşünüldüğünde, ebeveynlerin de çocukları hakkında gerçekçi bir bakış açısına sahip olması önem arz etmektedir.

Bu bağlamda anne babaların çocuklarını iyi tanımaları, gelecekle ilgili kariyer planlamasını gerçekçi yapma-

larını sağlayacaktır. Her bireyin kendine özgü ilgi ve yeteneklerinin olduğu göz ardı edilmeyerek çocuğun 'biriciklik' yönünün 'sıradanlaşmasına' fırsat verilmemelidir. Unutulmamalıdır ki balığa uçmayı, file ağaca tırmanmayı öğretmeniz mümkün değildir.

Mesleki ve Teknik
Anadolu
Liselerinde”
uygulanan
programların
farklılıklarını ve bu
farklılıkların
kendilerine
sağlayacağı
avantajları iyi
anlamaları son
derece önemlidir.

Dünyada ve Ülkemizde Mesleki ve Teknik Eğitimin Önemi

İngiltere, Fransa, Finlandiya, Hollanda gibi gelişmiş ülkelerde yaşayan velilerin %70 gibi büyük bir çoğunluğu mesleki eğitim derken bu oran Türkiye’de çok aşağılarda kalmaktadır.

2005 yılında AB içinde yapılan bir araştırmada velilere "zorunlu eğitimi tamamlamış öğrenciye genel mi, meslek eğitimi mi tavsiye edersiniz?" sorusu yöneltilmiştir. İngiltere, Fransa, Finlandiya, Hollanda gibi gelişmiş ülkelerde yaşayan velilerin %70’i gibi büyük bir çoğunluğu mesleki eğitim derken bu oran Türkiye’de çok daha aşağılarda kalmaktadır.

Nitelikli iş gücü, verimli bir ekonomi için vazgeçilmez bir unsurdur. Nitelikli iş gücüne sahip olmanın yolu ise iyi planlanmış mesleki eğitimle mümkündür. Mesleki ve teknik eğitim bu açıdan gelişmekte olan ekonomiler için hayati önem arz etmektedir.

21. Yüzyılın sanayisinin ihtiyaçlarını karşılayacak ve bu bağlamda

ülkemizin gelişmekte olan sanayisinin istihdam noktasında ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücü sıkıntısı çektiği düşünüldüğünde, gelecekte meslek lisesinden mezun olacak nitelikli işgücünün önemi anlaşılmalıdır.

Bu gerçeklikten hareketle sektör ile sağlam temellerle kurulacak bir işbirliği neticesinde iş dünyasının ihtiyaç duyduğu meslek ve alanlarda nitelikli işgücünün yetiştirilmesini sağlayacak bir mesleki ve teknik eğitim, Türkiye’nin 2023 ve 2071 hedeflerine ulaşması yolunda en büyük role sahip olacaktır.

Ülkemizde Mesleki ve Teknik Eğitim Durumu ve Avantajları

2012 yılından itibaren tüm meslek liselerinin eğitim sistemi-
miz içerisinde “Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi” olarak isimlendirilmeleriyle birlikte meslek liseleri arasındaki farklılıklar açısından kamuoyunda bir belirsizlik durumu oluşmuştur. Kafalardaki bu soru işaretinin giderilmesi açısından, meslek lisesi tercihi yapacak öğrenci ve velilerimizin “Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde”

uygulanan programların farklılıklarını ve bu farklılıkların kendilerine sağlayacağı avantajları iyi anlamaları son derece önemlidir.

Ayrıca 09.12.2016 tarih ve 6764 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımlanmasıyla Türkiye'nin mesleki eğitimi için bir dönüm noktası sayılabilecek gelişmeler yaşanmıştır. Kararnameyle çıraklık eğitimin örgün eğitim kapsamına alınması, işletmelere devlet desteğinin ödenmesi, meslek liseli öğrencilerin uygulamalı atölye meslek derslerine başladığı 9. Sınıftan itibaren sigortalanması ve 12.07.2019 tarihli Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde yapılan değişiklikle Mesleki Eğitim Merkezi öğrencilerine **lise diploması** alma hakları veril-

miştir.

Mesleki Eğitimde Paradigma değişikliğine yol açan bu değişikliklerden sonra özellikle ortaöğretimde alternatif bir okul düzeyine çıkarılan mesleki eğitim merkezlerine olan ilgi artmış, bu öğrenciler işletmede yaparak yaşayarak uygulamalı bir şekilde mesleklerini öğrenme fırsatı bulmuştur. Ayrıca mesleki eğitim merkezlerini tercih eden tüm öğrenciler ile meslek liselerinde işletmede beceri eğitimi (staj) alan her öğrencinin staj ücret alması devlet garantisi altına alınmıştır.

Ülkemizde ortaöğretim mezunlarının iş bulma imkânlarına baktığımızda meslek lisesi mezunlarının istihdamda başı çektiği gibi birçok sektörde meslek lisesi mezunlarının ön lisans ve lisans mezunlarından da daha fazla istihdam edildiği istatistiklere yansımaktadır.

Ülkemizde özellikle 2016dan bu yana mesleki eğitimde paradigma değişikliği ile beraber yapılan iyileştirmeler, mesleki eğitim veren okullarımızın donatım modernizasyonunun sektörün ihtiyaçlarına cevap verecek düzeye çıkarılması, gerek Bakanlığımız gerekse yerel düzeyde sektör ile yapılan protokoller ve işbirlikleri neticesinde mesleki eğitim hem daha cazip hale getirilmiş hem de mezunlarının istihdam düzeyleri artırılmıştır. Öyle ki ülkemizde ortaöğretim mezunlarının iş bulma imkânlarına baktığımızda meslek lisesi mezunlarının istihdamda başı çektiği gibi birçok sektörde meslek lisesi mezunlarının ön lisans ve lisans mezunlarından da daha fazla istihdam edildiği istatistiklere yansımaktadır.

Tek dezavantajı maalesef veli ve öğrencilerde yerleşmiş bir olumsuz algı olan meslek liseleri, tabiri yerindeyse öğrencilerini "**kollarına altın bilezik**" takarak mezun

etmekte ve edindikleri mesleğin avantajlarını bir ömür yaşamalarını sağlamaktadır. Bunun en büyük kanıtı mezunlarının kamuda ve özel sektördeki istihdam düzeyleridir.

Tüm bu bilgiler ışığında "Güçlü Türkiye İçin Mesleki Eğitim" gerçeğinden hareketle ülkemizin 2023 ve 2071 için belirlediği kalkınma hedeflerini yakalayabilmesinin yolu doğru ve gerçekçi sektörel analizlerin ışığında yapılacak mesleki eğitim planlamalarından geçtiği yadsınamaz bir gerçekliktir. Bu gerçeğin farkında olan Bakanlığımız bu yeni süreçteki paradigma değişikliği ile mesleki eğitimi tercih edecek her bir öğrencimize istihdam olanaklarını sağlayacak her türlü desteği vereceğinden hiçbir velimizin ve öğrencimizin kuşkusu olmasın.

Nevzat AVŞAR

Besni Osman İsoğ MTAL Müdürü

SÖYLEŞİ: ÖĞRT/AVUKAT SADUN ERYILMAZ İLE MESLEK SEÇİMİ ÜZERİNE

Değerli Okurlar;

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölüm Başkanlığımızca hazırlanan DİPNOT Dergimizin bu sayısı ile birlikte çeşitli konularda başarıyla yakalamış kişilerle röportaj yapmaya ve bu röportajları yayımlamaya karar verdik. Dergimizin içeriğinde bu ay, kariyer sürecini etkileyen faktörler, bizimde görevlerimizden biri kariyer danışmanlığı olunca, kariyer hayatına “Coğrafya Öğretmenliğiyle” başlayıp, 13 yıl bu mesleği icra ettikten sonra,

“Hukuk” eğitimini bu yıl tamamlayan, çocukluğumuzun da birlikte geçtiği, Öğretmen/Avukat Sadun ERYILMAZ ile yapmaya karar verdim. Zaman zaman kendisiyle gençlerimizi doğru yönlendirme konusunda paylaşımlarda bulunuruz. İlk defa ona profesyonel anlamda sormak istedim. Eminim burada bize ayırabileceğiniz vakit en fazla 10 dakikadır. Bence bu süreyi iyi değerlendirin, çünkü röportaj içerisinde öğreneceğiniz, ilham alacağınız ipuçları var.

Sadun Eryılmaz, sizi kısaca tanıyabilir miyiz?

1980 Besni doğumluyum. İlk, orta ve lise eğitimimi canım memleketim Besni’de tamamladım. 17 yıldır coğrafya öğretmeni olarak görev yapıyorum. Güzel ülkemizin çeşitli yerlerinde görev yaptıktan sonra Mersin’e yerleştim ve 10 yıldır Mersin’de yaşıyorum. Düzenli olarak koşu yaparım, spor salonuna giderim ve spor en önemli sosyal aktivitelerimden biridir. Okumak benim için adeta vazgeçilmez bir tutkudur. Evli ve üç çocuk sahibi bir babayım. İki oğlum ve bir kızım var.

Eğitim yıllarınızı nasıl geçirdiniz, kendinizi geliştirmek için neler yaptınız?

İlk, orta ve lise eğitimimi Besni’de tamamladıktan sonra Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümünü kazandım. Aslında öğrencilik hayatım boyunca hep başarılı bir öğrenciydim. Okulun ve sınıfın en çalışkan öğrencilerinden biri oldum her zaman. Memur çocuğuydum. Babam Besni Lisesinde hademe olarak görev yapardı. Öğretmenlerden aldığı kitapları bana getirir ve ben okuduktan sonra onları tekrar teslim eder, bir yenisini getirdi bana. Kendim kitap alamazdım ve kitap ihtiyacımı babam bu şekilde karşılardı. Okuma alışkanlığımı babama borçluyum. Rahmetli babam sayesinde ilkokuldan beri inanılmaz bir okuma alışkanlığı kazandım. Başarılı bir öğrenci olmamda bunun çok büyük bir katkısı olduğuna inanıyorum. Halen okuyorum ve okumaya da nefes aldığım müddetçe devam edeceğim inşallah.

1997 yılında kazandım ilk üniversiteyi. Ve inanın tam anlamıyla bilgisayar ve internet ile o zaman tanıştım aslında. Yani o ana kadar başarılı bir öğrenci olmamda şuan ki gibi teknolojik süreçlerin pek etkisi yoktur kesinlikle. En önemli bilimsel destekçimiz Besni Halk Kütüphanesiydi. Ve gazetelerden kupon biriktirerek aldığımız ansiklopedilerdi bizim başucu yardımcımızdı.

Oysa şu an öğrencilerin sahip olduğu imkânları düşünüyorum da bizim için hayal olan şeylerin hepsi, şu an onlar için mevcut. Yeter ki kendilerine inanıp düzenli şekilde çalışmayı alışkanlık haline getirsinler. Başaramayacakları hiç bir şey yok aslında. Daha sonra Anadolu Üniversitesi Adalet Bölümünü bitirdim. Hem öğretmen hem öğrenci olmak benim için çok alışılır bir durum haline geldi. Adalet Bölümünü bitirdikten sonra Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Hukuk Fakültesini kazandım. 2020 yılında mezun oldum hukuk fakültesinden ve yakında avukatlık stajına başlayacağım. Hukuk Fakültesi okurken de boş durmadım. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümünü kazandım. Şuan 3 sınıfım. Hukuk Fakültesinden mezun olduktan sonra sınavsız ikinci üniversite hakkından faydalanarak İstanbul Üniversitesi Uzaktan Eğitim Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimini kazandım ve şuan 2.sınıfım. Biraz zor olsa da aynı anda iki fakültede iki ayrı bölüm okumak, insan çalışınca her şey kolaylaşıyor aslında. Bakalım bu fakülteler bitince belki yeni bölümler okuyacağım. Hem öğretmen hem öğrenci olmak yerini hem avukat hem öğrenci olmaya bırakacak belki. Dedim ya nefes aldığım müddetçe okumaya devam.

"Başarısız olmadan kimse başarılı olamıyor" siz bu söz hakkında neler düşünüyorsunuz?

İnsanın sahip olduğu imkânlar, yetenekleri ve elbette şansı, hayattaki başarısını belirler. Ama bütün bunlara sahip insanların bile başarılı olamamalarının nedeni, hayata gelişme odaklı bakamamalarıdır. İnsanın kendisine ve yapabileceklerine olan inancı, nasıl bir hayata sahip olacağını belirler aslında. Mutlaka hepimizin hayatta başarısızlıkları ve kaybettiği anları mevcuttur. Bu zaten hayatın olağan bir durumudur. Sonsuz başarı ve sonsuz kazanmak yoktur ki insan hayatında. Önemli olan başarısızlıklardan ders çıkarmak ve bir sonra-

ki süreçte başarıyı yakalayabilmektir. Bilim insanları kendilerine ait bir buluşu ortaya çıkarırken defalarca kez başarısız olduktan sonra buluyorlar. O nedenle başarısızlıklar aslında hayat tecrübesidir. Bu tecrübe yeni başarıları yakalamanın en önemli anahtarıdır bence. Başarısızlık olmadan başarı çıkmaz ortaya. Ayrılmaz bir bütündür bunlar birbirini tamamlayan. Yeter ki başarısızlıklardan ders çıkarıp kafa yapısını değiştirip yeniden denemeyi bilsin insan. Başarı işte o zaman gelecektir.

Size hayatta başarılı olmanın sırları neler?

Hayatta başarılı olmanın sırları ile ilgili düşüncelerimi söylemeden önce başarının tanımını yapmakta fayda var aslında. Başarı nedir? Bence başarı, sonucunun faydalı olduğu düşünülen bir eylemi gerçekleştirmek, bir işin üstesinden gelmektir. Yani aslında başarılı olmanın sırrı üstün yeteneklere ve inanılmaz bir zekâ düzeyine sahip olmak değildir. Bunlar başarılı olmayı tabii ki kolaylaştırır ama tamamı buna bağlı değildir kesinlikle. Başarılı olan tüm insanlar hatalarından ders çıkarmayı bilen ve başarısızlığa bahane üretmeyen insanlardır. Bence bu başarılı olmanın ilk şartıdır. Ayrıca bir insanın başarılı olabilmesi için bir hedefi olmalıdır. O hedef doğ-

rultusunda etkin bir planlama yapmak ve bu plan dâhilince çalışmalarda bulunmak başarıyı getiren önemli unsurlardandır. İnsan kendini iyi tanımalı güçlü ve zayıf yönlerini tespit ettikten sonra özgüvenli bir şekilde süreci yönlendirmelidir. Çünkü yeteneğimizi, ilgimizi ve bilgimizi bizden daha iyi bilen olamaz. Mazeret üretmeden ve tam mükemmeliyetçi olmadan çalışmalıyız. Yaptığımız çalışma en iyi olmak zorunda değil. En iyi olabiliyorsa tabii ki ne ala. Ama olmuyorsa çalışmalarımızı yarıda bırakmak olmaz. Mücadele ve çalışmaya devam etmeliyiz.

UNUTMAYALIM: Başarı, en kısa yoldan neticeye ulaşmak değildir. Başarı, en iyi neticeye ulaşmaktır.

Meslek seçim aşamasında olmazsa olmaz şeyler neler? Aileniz bu süreçte sizi nasıl etkiledi?

Meslek seçimi bir öğrencinin hayatında ki en önemli kararlarından biridir. Çünkü tüm hayatımızı etkileyen bir karardır meslek seçimi. Ona göre bölüm tercih edip, sınavlara hazırlanıyor öğrencilerimiz. Belki de bir ömür boyunca yapacağız o işi. O nedenle karar alma süreci çok önemli bence. Maalesef ülkemizde meslek seçerken gönlünün istediğini değil de daha iyi para kazanmak veya aileyi tatmin etmek öncelikli tercih haline gelmiştir. Çocukluktan beri olmak istediği hayal ettiği mesleği Türkiye’de iş olanağı kısıtlı olduğu için seçmeyen yüz binlerce öğrencimiz var. Hele hele aile illa atanması kolay olan veya iş bulma olanağı daha fazla olan mesleği seçmesi için öğrenci üzerinde baskı unsuru

oluşturuyorsa maalesef istenilen meslek yerine farklı meslekler tercih edilebiliyor. O yüzden ben hali hazırda görevine devam eden bir öğretmen olarak öğrencilerimizin hayal ettikleri meslekleri seçmelerini destekliyorum. Benim ailem bana meslek seçiminde müdahil olmadılar aslında. Ben kendim oluşturduğum tercihlerimi ve ona göre girdim sınava. Hayalimdeki meslek miydi öğretmenlik dersiniz hayır değildi. Öğretmenliği ve öğrencilerimi inanılmaz seviyorum aşkla yapıyorum bu mesleği. Ama hayalimdeki meslek savcı olmaktı. Onu da tercih hatası nedeni ile gerçekleştiremedim. Bu yüzden tercih süreci çok önemli çok.

Türkiye’de mesleğini yapan her beş kişiden birisi neden memnun kalmıyor olabilir? Bu durumu genel olarak değerlendirirsek hangi sonuca varabiliriz?

Ülkemizde meslek seçimi yapan her beş kişiden birisi memnun değilse seçmiş olduğu meslekten işte bir önceki sorunuzda verdiğim cevaplar aslında bu sorunuza da geçerli bence. Hayal ettiği mesleği değil de iş bulma olanağı daha fazla olan veya ailesinin istediği mesleği yapmak zorunda kalmasıdır bence. Bazen öğrencilerimden biri geliyor yanıma hayal ettiği mesleğin avukatlık olduğunu söylüyor. Ama bu

fakülteyi okumasının imkânsız olduğunu çünkü babasının kesinlikle tıp okumasını istediğini belirtiyor. Ve sonuçta doktor oluyor. İşte bunun gibi yüz binlerce örnek vardır mutlaka. Maalesef ülkemizde bu durum sıkça yaşanmakta. Birçok öğretmen de buna bizzat şahittir eminim.

Meslek hayatınızda şu ana kadar sizi en çok mutlu eden şeyler nelerdir?

Benim hayalimdeki meslek az önce de sorunuzda cevapladığım gibi savcı olmaktı. Yani hukuk fakültesi okumak en büyük hayalimdi. Değim gibi tercih hatası nedeniyle hukuk fakültesi kazanamadım liseden mezun olduktan sonra. Ama öğretmenlik mesleğini inanılmaz severek yapıyorum. Hem mesleğime hem öğrencilerime çok değer veriyorum. Kutsal bir meslek yaptığımın farkındayım. Hammaddesi insan olan bir meslek. Yıl-

lar sonra farklı meslek gruplarında karşımıza çıkıp, bize ulaşip, bizi sahiplenen unutmayan öğrencilerimizin varlığı bu mesleğin en mükemmel armağanıdır bize. O yüzden öğretmen olmanın en güzel yanlarından biridir bu. Diktiğiniz fidanın büyüyüp kocaman bir ağaç olduğunu görmektir. Bu mutluluk öğretmenler için en önemli hazinedir.

Gençlerin hayatına güzel dokunuşlar yapan bir eğitimci olarak, hiç halen bir şeylerin eksik olduğunu hissettiniz mi?

İnsan hiçbir zaman tam anlamıyla mükemmel olamaz bence. Mükemmellik sonu olan bir şey değildir. Ben 17 yıllık öğretmenlik hayatımda hep daha mükemmel bir öğretmen nasıl olunabilir anlayışı ile sürdürüyorum görevimi. Ben artık mükemmel bir öğretmenim dediğim an aslında tüm her şeyi kaybetmişim demektir. Gerçekten hep öğrencilerimin yüreğine dokundum sizin de değdiniz gibi. Meslek hayatım boyunca öğrencilerim ile olan ilişkimden de zaten bunu bizzat anlıyorum, hissediyorum. Çünkü bu duygular karşılıklıdır. 17 yıl önce okuttuğum öğrencilerimle halen görüşüyorum. Halen inanılmaz bir sevgi var aramızda. Öğrencilerimin çok

büyük bir kısmı ile irtibattayım. Kiminin üniversite mezuniyetine gittim, kiminin askerlik yemini törenine. Kiminin düğününe gittim, kiminin çocuğunun sünnet törenine. Baba gibi veya abi gibi bir ilişki var çoğunluğu ile aramızda. O yüzden halen kendimi geliştirmek adına sayısız çalışma yapmaktayım. Öğrencilerime nasıl daha faydalı olabilirim mantığı ile her sene onlarca hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmaya devam ediyorum. Muhakkak eksik yönlerim, yüreğine tam anlamıyla dokunamadığım öğrencilerim var. İşte bunları en aza indirebilmek için halen ilk günkü heyecanım ve azmimle kendimi yenilemeye ve geliştirmeye devam ediyorum.

13 yıl öğretmenlik mesleğini icra ettikten sonra, Hukuk eğitimi almak istemenizin sebepleri neler?

2003 yılından beri coğrafya öğretmeni olarak görev yapıyorum. Hayalimdeki meslek olmasa da asla pişman değilim öğretmen olmaktan. Zevkle, gururla yapıyorum mesleğimi. Ama hukuk fakültesi yüreğimde hep bir sızı olarak kalmıştı. Hiç çıkmıyordu aklımdan. Aslında liseyi bitirdikten sonra girdiğim üniversite sınav sonucu aldığım puan ile 6 üniversitenin hukuk fakültesini kazanabiliyordum. 17 yaşındaydım o zaman. Ve tercihlerimi şu an olduğu gibi mükemmel bir rehberlik anlayışına sahip öğretmenlerimiz tarafından değil bizzat kendim yaptım. Çünkü o dönem bize yardımcı olacak bir rehber öğretmenimiz yoktu maalesef. Bu da rehber öğretmenin ne kadar değerli olduğunun en büyük ispatıdır. Dokuz hukuk fakültesi tercihi yapmıştım sınavdan önce. Çünkü bizim öğrencilik yıllarımızda fakülte tercihleri sınav öncesinde forma doldurulup sınav esnasında görevli öğretmene teslim ediliyordu. Sınav gününden bir gün önce arkadaşlarla tercihlerimizi gözden geçirmek için buluştuk. İlk dokuz tercihim hukuk fakültesi diğerleri öğretmenlikti. O bulduğumuz gün üniversitede okuyan bazı arkadaşlarım altı hukuk fakültesi tercihim silirdi listemden. Hukuk okuyacaksın şu üniversitelerde okuyacaksın diğerlerini okumanın bir anlamı yok, öğretmenlik oku bari garanti için

olur dedi. Ve bunun üzerine listemde olan altı hukuk fakültesini silip yerine öğretmenlik yazdım. İlk üç tercihim hukuk fakültesi olarak kaldı. Sınav sonucu çok küçük bir küsuratla hukuk fakültesini kazanamadım. 17 yaşındaydım ve sağlıklı karar veremedim. Belki de dinlemem gerekti o arkadaşları ama dinledim maalesef. Yanlış yönlendirildim. Belki de bir rehber öğretmen yardımı alsaydım çok farklı sonuçlar olabilirdi hayatımda. O günden beri içimde hep bir ukde olarak kalmıştı hukukçu olmak. 13 yıllık öğretmen iken hukuk fakültesini neden okumuyorum diye düşündüm kendi kendime. Her gün saatlerce sınava hazırlandım. Öğrencilik yıllarımdan çok daha fazla çalışmak zorunda kaldım çünkü çoğu şeyi unutmuştum. Ama yılmadım mücadele ettim ve 2015 yılında emeklerimin karşılığını alarak hukuk fakültesini kazandım. Geçen sene mezun oldum. Avukatlık stajına başlayacakken maalesef salgın süreci başladı. Salgın süreci bittikten sonra avukatlık stajını tamamlayıp avukatlık mesleğine geçeceğim. 17 yıldır yapmış olduğum ve severek yaptığım öğretmenlikten ayrılmak beni çok üzecek ama hayalimi gerçekleştireceğim. 40 yaşında radikal bir karar olacak belki bu. Ama dediğim gibi hayalimdeki mesleği yapmaya başlayacağım.

Son olarak Koronavirüs salgını ile birlikte Türkiye’de işsizliğin tarihi seviyelere ulaştığı bu süreçte, meslek seçim aşamasında olan öğrencilere neler söylemek istersiniz?

Ülkemizin ve dünyanın içinde bulunduğu salgın koşulları sebebiyle on binlerce iş yeri kapandı ve milyonlarca insan işsiz kaldı. Bu olumsuz süreç maalesef sadece bizim ülkemizi ve bizim insanımızı değil tüm dünyayı aynı şekilde etkiledi. Ama insanoğlu bunun da üstesinden gelecektir elbet. O yüzden bu sürecin biteceği inancını taşıyorum. Bu süreç nedeni ile üniversite sınavına girecek ve meslek seçecek öğrencilerimize tavsiyem, süreç elbet bitecek o

nedenle meslek seçiminde bunu göz önünde bulundurun. Salgın dönemi sonsuza kadar devam edecek bir süreç değil. Tabii ki ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşullar, ailelerinin kendilerine sunabileceği imkânlar, üniversite okuduktan sonra iş bulma oranı vs. gibi etkenler meslek seçiminde çok önemli. Ama hayalinizdeki meslek ne ise o hedef doğrultusunda çalışmanız en sağlıklı karardır diye düşünüyorum.

Başta ülkemiz olmak üzere tüm insanlığa sağlıklı bir yıl temennisi ile sevgi ve saygılarımı sunarım.

*“ Yeteneklerinizin ve
Dünyanın İhtiyaçlarının
Kesiştiği Yerde;
Mesleğiniz Yatıyor.”*

Aristoteles

İLETİŞİM

Besni Rehberlik Ve Araştırma Merkezi

Rehberlik Hizmetleri Bölüm Başkanlığı

Adres : Yenibesni Mah. Kurdini Sokak Besni Eğitim Vakfı

İlkokulu 1. Kat 02300/ Besni/Adıyaman

Telefon : 0416 318 2060

Fax : 0416 318 2060

Web : <http://besniram.meb.k12.tr>

@besniram